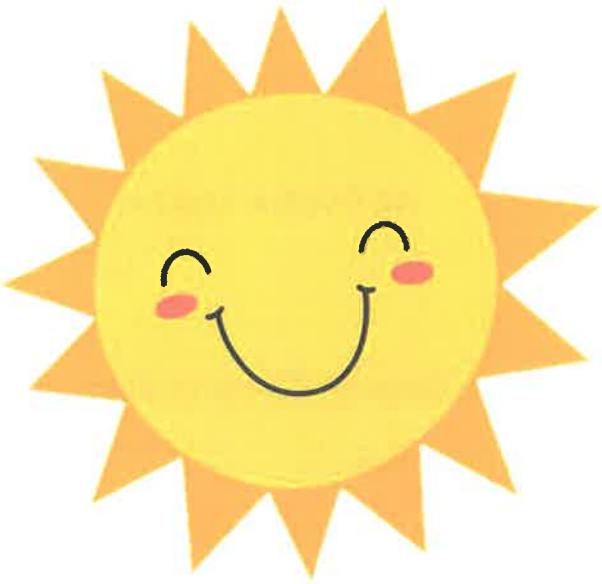

Csanádpalotai Napsugár Óvoda és Bölcsőde

Pedagógiai Program

2025.

AZ ÓVODA ADATAI

Megnevezése: Csanádpalotai Napsugár Óvoda és Bölcsőde

Címe: 6913, Csanádpalota Sirály u. 6.

Fenntartó és felügyeleti szerv: Csanádpalota Városi Önkormányzat
6913 Csanádpalota, Kelemen László tér 10.

Fenntartó és felügyeleti jogot gyakorló szerv neve:

Csanádpalota Városi Önkormányzat
6913 Csanádpalota, Kelemen László tér 10.

Működési (felvételi) körzet: Csongrád-Csanád Vármegye Közigazgatási Területe

Felvehető maximális gyermeklétszám:
Napsugár Óvoda: 100 fő

Költségvetését Csanádpalota Városi Önkormányzat hagyja jóvá.
Költségvetésén belül önállóan gazdálkodik.

Az intézményi óvodai csoportok száma: 4 csoport

Az intézmény és az óvoda igazgatója, a program benyújtója: Bába Andrásné

1. sz. melléklet: Alapító okirat

I. BEVEZETŐ

Az óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve - Magyarország Alaptörvényének értékeit és a Magyarország által aláírt Nemzetközi Szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve – meghatározza a Magyarországi Óvodákban folyó pedagógiai program alapelveit.

Helyi óvodai pedagógiai programunkat a Nemzeti Köznevelési Törvény alapján készítettük el, valamint figyelembe vettük a következőket:

Törvényi hivatkozások

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési –oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

Pedagógiai programunk alapelvei

Óvodai nevelésünkben alapelv:

a) A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
b) A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását

Gyermekközpontúság elve

A gyermekközpontúság számunkra azt jelenti, hogy ismerjük a gyerekek életkoronkénti, gyorsan változó testi, lelki és szellemi állapotait, ezek jellemzőit és tudjuk, hogy e szükségleteket milyen adekvát módszerekkel elégítsük ki – lehetővé téve így egyéni készségeik, képességeik, személyiségük lehető legoptimálisabb kibontakoztatását. A fejlődést nem kell és nem is szabad siettetnünk.

Pozitív érzelmek dominanciájának elve

Fontosnak tartjuk a biztonságos, derűs, oldott, nyugodt, szeretetteljes légkört, amely nélkül nem valósulhat meg céltudatos pedagógiánk.

Tevékenység elve

A tevékenykedést az óvodáskorú gyermek életelemének tekintjük, amely integrálja és rendszerezi a világról szerzett ismereteket. Támaszkodunk a már meglévő ismereteikre, tapasztalataikra, nagyfokú tevékenységi vágyukra melyhez változatos tevékenységi formákat biztosítunk (szabad játék, munka, ismeretszerzés, tevékenykedtetés)

Óvodapedagógus modell szerepének elve

A gyermek az óvodában utánzás, modellkövetés útján, magatartási formákat, viselkedési mintákat tanul meg. Ezért fontos, hogy az óvodapedagógus esztétikus, kiegyensúlyozott, empatikus, toleráns, jó konfliktuskezelő, kreatív legyen és stratégiai gondolkodás jellemezze.
Szükségesnek tartjuk, hogy a gyermekek tartós, szeretetteljes kapcsolatban éljenek közvetlen környezetük személyeivel. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Közösségi nevelés egységének elve, az egyéni bánásmód érvényesítésével

A közösségi nevelés számunkra azt jelenti, hogy a gyermekek együttes életében bontakoznak ki a mindennapi együttéléshez a társadalmi beilleszkedéshez szükséges magatartási formák, viselkedési szokások, melyek megkönnyítik a szocializációs folyamatot. Programunkban központi helyet foglal el a harmonikus személyiségfejlesztés elősegítése, a sajátos nevelési igényű gyermekek eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, elfogadó környezet kialakítása a differenciált egyénre szabott nevelés megvalósítása, együttműködve a szülőkkel.

Kiemelet figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A 2011. évi CXC. törvény a Nemzeti Köznevelésről értelmező rendelkezések 13. pontja határozza meg: kiemelt figyelmet igénylő gyermek.

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek
aa) sajátos nevelési igényű gyermek

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
ac) kiemelten tehetséges gyermek

Különleges bánásmódot igénylő gyerekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési, oktatási szükségleteik vannak, ezért a specifikus nevelési, oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

Fokozottan ügyelünk ezért arra, hogy a fogyatékkal élő gyermekek nevelése, fejlesztése személyre szabott és folyamatos legyen, figyelembe véve másságukat. Speciális fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg és az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez.

A tehetséges gyermekek fejlesztésének három módja közül választjuk ki az adott gyermek számára legoptimálisabb megoldást. (gyorsítás, elkülönítés, gazdagítás)

Helyi nevelési értékeink

- Speciális nevelési igényű gyermekeket is nevelünk integrált formában
- Közös kirándulások adta lehetőségek kihasználása
- Családi programok szervezésére nagy hangsúlyt helyezünk
- Hagyományainkat ápoljuk
- Az egyéni fejlesztést gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus és óvodapszichológus oldja meg

A program készítése során figyelemmel voltunk Csanádpalotán eddig kialakult szokásrendszerekre, szülői elvárásokkal, a település adta lehetőségekre. A fenntartói, illetve a szülői elégedettség mérések értékelése megerősítették óvodai nevelőközösségünket abban, hogy eddigi munkánk pozitív elemeinek továbbvitelével új nevelési eljárások, módszerek megvalósításával folytassuk nevelőmunkánkat.

Óvodánk pedagógiai programja, adaptáció, Fábián Katalin „Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program" és a „Kompetencia Alapú Óvodai Programcsomag" alapján készült.

Nevelésfilozófiánk

„Hisszük, hogy minden gyermek egyedi, megismételhetetlen szociális lény, akinek joga van derűs, szeretetteljes légkörben, elfogadó környezetben, közösségben tevékenykedve megkapni mindazokat a fejlesztő hatásokat, melyek képességeinek, lehetőség szerinti megteljesebb kifejlesztését szolgálják."/Montessori/

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

Gyermekkép

A program a 3-6 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint fejlődő személyiséghez közelít, abból a tényből indul ki, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individum és szociális lény egyszerre, kiemelve azt, hogy fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások közösen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermekeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Minden gyermek a saját egyéni helyzetéhez, adottságaihoz, képességeihez, fejlődési üteméhez mérten fejleszthető közösségben, a közösség minden felnőtt és gyermek tagja által. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepét meghatározónak tartjuk.

Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

A gyermek tevékenységi vágyára építve használjuk ki a játék fejlesztő hatását. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek siker-orientáltak, a környezetükben jól eligazodóak, problémájukra saját megoldást találóak, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkezők legyenek.

Óvodakép

Óvodánkat a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézményének tekintjük, világnézetileg semleges álláspontot képviselünk. Az óvodai nevelés intézményünkben magyar nyelven folyik.

Mint a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig legfeljebb nyolcéves korig látja el funkcióját. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Óvodánk nevelési célja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően:

- Elősegíti az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését
- A gyermeki személyiség kibontakozását
- A hátrányok kiegyenlítését
- Az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevétele

A gyermeki személyiséget *elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom* övezi.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- A testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor – specifikus alakításáról
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.

E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről óvodai nevelésünk folyamatában gondoskodunk.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását. Intézményünk vállalja az integrációval, inklúzióval kapcsolatos feladatokat. Partnerközpontú működésre törekszünk. Fontosnak tartjuk a szülők nevelésbe történő bevonását.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi, lelki és értelmi fejlesztése. Ezen belül:

1. **Az egészséges életmód alakítása**
2. **Az érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
3. **Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

1. Az egészséges életmód alakítása

Nevelési célunk:

Megteremteni a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit, kialakítani a gyermekek egészséges életmódját.

- gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-, és telített tartamú zsírok fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészség megőrzés szokásainak alakítása
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A harmonikus összerendezett mozgás elősegítése, minél több szabadban történő játékos fejlesztés, edzés lehetőségének megteremtése
- Az életvezetési készséges fejlesztése, amelyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas, alkalmazkodó képességhez, a nehézségek leküzdéséhez, a mérlegelő gondolkodáshoz, a hatékony kommunikációhoz.
- Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hozzásegíti a gyermekeket azon ismeretek, készségek, képességek megszerzéséhez, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki és értelmi nevelési feladatok ellátása.

Az eltérő fejlettségű és szociokulturájú gyermekekre való odafigyelés szükség szerinti differenciált segítségnyújtás különös tekintettel a HH, illetve a HHH gyermekek óvodai nevelésének fejlesztése érdekében.

- A HHH gyermekek helyes egészségtudatának és a táplálkozási szokásainak kialakítása
- Sokoldalú mozgásigény kielégítése

- HHH gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai, tárgyi és személyi feltételrendszer biztosítása
- A kisgyermekek olyan szükségleteit elégítse ki, amelyek elősegítik növekedését, fejlődését, hozzájárulnak egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, egészséges életmódjának alakulásához
- Segítse a helyes életritmus és szokások kialakulását, alakuljon ki az alkalmazkodási képesség
- A gondozási feladatok végzése közben a gyermekek fontos ismeretekhez jussanak (testrészek, testápolási eszközök stb.)
- A tevékenységek végzése közben kialakulnak képességeik, jártasságot szerzenek, fejlődik önállóságuk és erősödnek erkölcsi tulajdonságaik

Az óvodapedagógus feladatai

- Elégítse ki a gyermekek szükségleteit
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni fejlettségét, érési ütemét
- Ismerje meg a gyermekek étkezési szokásait
- Teremtse meg a feltételeket a kulturált és esztétikus étkezéshez
- Biztosítsa, hogy a gyermekek a nap bármely szakaszában friss vizet ihassanak
- Alakítsa ki a gyermekekben a tisztaság igényét
- Teremtse meg a feltételeket, hogy a gyermekek folyamatosan fejlettségüknek megfelelően végezhessék a testápolási teendőket
- Hívja fel a szülők figyelmét a többrétegű öltözködés előnyeire
- A szülőkkel együtt gondoskodjon a gyermekek tevékenységeihez, szükséges ruházatról (festőköpeny, váltóruha, tornaruha)
- Hívja fel a szülők figyelmét a praktikus ruhákra és cipőkre, melyek a gyermekek kényelmét és egészségét szolgálják
- Elégítse ki a gyermekek mozgásigényét (kirándulás, séta, mozgásos játékok)
- Légfürdőzés, napfürdőzés
- Biztosítson sokféle eszközt és helyet a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztése érdekében
- Teremtsen nyugodt feltételeket az alváshoz, pihenéshez
- Ismerje meg a gyermekek alvási szokásait
- Biztosítsa az alváshoz szükséges friss levegőt
- Erősítse az egészséges életmód fontosságát
- Ismerje meg a gyermekek egyéni igényeit, jelzéseit, otthonról hozott szokásait
- Bátorítsa a gyermekeket, ismerjék el az elért eredményeiket
- Alakítsa ki az életkornak megfelelő életritmust, napirendet
- A nevelőmunkát közvetlenül segítő munkatársakkal rendszeresen beszélje meg a gondozási és a szervezési feladatokat

Gondozási feladataink

- Életritmus alakítása
- Táplálkozás
- Testápolás
- Öltözködés
- Mozgás biztosítása

- Edzés biztosítása
- Pihenés, alvás megszervezése
- Betegségmegelőzés, egészségmegőrzés, mindezekhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek, szokások kialakítása

Értékelésünk:
Folyamatos megfigyelés és ellenőrzés mellett az aktuális megnyilvánulások értelmezése, a helyes cselekedetek kiemelése dicsérettel.

Feltételeink:
A gondozás és egészséges életmódra nevelés területén tárgyi feltételeink adottak.
- Az egészségügyi szolgálattal való hatékony működés
- Az óvodás gyermekek egészségvédelmének és egészségnevelő tevékenységének megvalósításában aktív részvétel
- Preventív, korszerű és szükségszerű ismeretnyújtás szülők és gyermekek számára
- Rendszeres védőnői látogatások
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása.

Táplálkozás

Valljuk: ***a kisgyermekek testi, lelki fejlődésének alapvető feltétele*** az egészséges táplálkozás. Az óvodáskorú gyermekek energia bevitelének nemcsak a szervezet fenntartására, fizikai aktivitására, hanem a növekedésre fordított energiát is fedeznie kell. Ezért fontos, hogy megfelelő mennyiségű és minőségű tápanyagok szerepeljenek az étrendjükben.

Nevelési célunk

- Gyermekeink egészségnek megőrzése
- Folyamatos kapcsolattartás az élelmezésvezetővel
- Egészséges étkezési ritmus kialakítása, az étkezések közti 2 és fél – 3 óra megtartásával
- Szépérzék és ízlésalakítás a terítés és felszolgálás során
- A kulturált étkezési szokások és magatartás kialakítása
- Szülők tájékoztatása a korszerű gyermekétkeztetés témában

Nevelési feladataink

- Tájékozódás, önképzés
- Együttműködés a gyermekek egészségmegőrző táplálásának kialakításában az élelmezésvezetővel, a szülőkkel, háziorvosokkal, védőnőkkel, az ÁNTSZ illetékes szakembereivel
- Elméleti és gyakorlati tájékoztatás megszervezése
- A gyermekek kulturált étkezési szokásszabályainak kialakítása az óvodai napirenden belül

Alapelveink

- Alakuljon ki a helyes étkezési ritmus a napi 3-4-szeri étkezéssel
- Biztosítsunk bőséges, megfelelő mennyiségű és minőségű tápanyagokat
- Domináljon a rostban gazdag étrend
- Az ételek legyenek vonzóak és változatosak
- Biztosítsunk nyugodt étkezési körülményeket
- Épüljön be a napirendbe gyümölcs- és zöldségfogyasztás
- Ismertessük meg a természetes ízeket
- A gyermekeket vonjuk be az ételek elkészítésében
- Az étkezés jelentsen örömöt, élvezzék az evést
- Feleslegesen ne erőltessük az étkezést, mindenki annyit egyen amennyi jól esik
- Az óvodai és családi étrend egymáshoz közelítése
- Figyeljünk a gyermekek folyadékfogyasztására
- Törekedjünk arra, hogy a gyermekek édességet csak a főétkezések után fogyasszanak
- Érvényesüljön a pedagógiai példamutatás a kulturált étkezési szokások kialakításában, lehetőség szerint étkezzünk együtt

Értékelés:
Folyamatos értékelés és feljegyzés a csoportnaplóban és fejlődési naplóban.

Feltételek:
Az egészséges, korszerű táplálkozáshoz szükséges:

- Nyugodt étkezési körülmények (légkör, elegendő idő biztosítása, az egyéni étkezési tempó figyelembevétele)
- A kulturált étkezési körülményekhez a hiányzó eszközök folyamatos biztosítása

Udvari élet

Nevelési célunk

- Óvodáskorú gyermekeink testi és lelki szükségleteinek kielégítése
- Az egészséges életvitel megalapozása, szokásainak kialakítása
- A szabadban történő rendszeres és sokoldalú mozgástevékenység biztosítása
- Az udvari élet egységes szokás és szabályrendszerének kialakítása

Fejlesztés tartalma:
Az udvari tevékenységek gyermekekre gyakorolt fejlesztő hatásai.

Természetes mozgások, mint:

Kúszás, mászás, csúszás, járás, futás, fellépés, lelépés, dobás, fogás, ütés, húzás, tolás, szökdelés, ugrás, gurulás, függés, lengés.

Testi képességek, mint:

- Koordinációs képesség
- Egyensúlyozás, mozgásérzékelés

- Ritmikus mozgásképesség
- Tempó
- Ritmusérzék
- Reakcióképesség
- Mozgékonyság
- Hajlékonyság
- Lazaság
- Erő
- Gyorsaság
- Állóképesség

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. Fontos feladatuk van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. Mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerését, a döntés- és alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

Alakítják a szocializációs képességeket, mint:

- Összetartozás érzése
- Különböző teljesítmények megtapasztalása
- Egyéni sikerek elismerése
- Versenyszellem alakítása, önismeret gazdagítása
- Egészséges életmód igényének megalapozása
- Értékrend alakítása közös élményeken keresztül
- Siker élményének elmélyítése
- „Jól érzem magam" érzése

Fejlesztik az értelmi képességeket, mint:

- Ismeretek gazdagítása
- Megfigyelés
- Összehasonlító képesség
- Következtető képesség
- Tapasztalatszerzés
- Emlékezetgazdagítása
- Vizuális élmények befogadása
- Esztétikai élmények gazdagítása
- Szókincsbővítés
- A természet védelmére nevelés
- Viselkedési formák gyakorlása
- Az ember és a természet kapcsolatának megtapasztalása
- Az ember természetalakító tevékenysége: Építés, rombolás megtapasztalása.
- Fejleszti a gyermek munkához való viszonyát.

Értékelés:
Folyamatos megfigyeléssel a várható eredményekben megfogalmazottak alapján.

A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére:

- A gyermekek önállóan végzik a testápolási feladatokat
- A gyermekek önállóan, a kulturált étkezési szabályoknak megfelelően étkeznek
- Az öltözés, vetkőzés során ruhájukkal gondosan bánnak, esztétikusan, összehajtogatva a helyére teszik
- Ügyelnek önmaguk és környezetük rendjére, gondozottságukra
- Önállóan tevékenykednek és segítséget nyújtanak társaiknak illetve a felnőtteknek

2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Alapelv: *A gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben.*

Nevelési célunk

Az óvoda családias, bizalmat közvetítő szeretetteljes légkörével ösztönözze a gyermeket és legyen hatással a gyermek érzelmi kötődésére.
A nevelési folyamatban célunk a gyermek szociális személyiségjegyeinek fejlesztése, alapvető udvariassági szokások területén, valamint tevékenységhez kötődő együttműködési formában. Az óvodába lépés első pillanatától kezdve minden óvodapedagógusnak törekednie kell arra, hogy kedvező érzelmi hatások érjék a csoportba érkező gyermekeket. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (az együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, tolerancia) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat), szokás és normarendszerének megalapozása.

Óvodánk a gyermekek nyitottságára épít és tudatosan törekszik arra, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja.

Kiemelten kezeljük az óvodapedagógusok, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációját, bánásmódját, viselkedését mely modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében különösen fontos szerepe van a speciális felkészültséggel rendelkező szakembereknek.

Ennek érdekében elengedhetetlen:

- Családlátogatások, ahol képet kaphatunk a gyermekek körülményeiről, családról elfoglalt helyéről, valamint megismerkedünk szüleikkel, testvéreikkel
- Óvodás éveiket szeretetben, kényszerek nélkül és boldogan éljék át
- Nyugodt, szeretetteljes, családias légkör biztosítása
- Gyermek – gyermek, gyermek – óvodapedagógus, gyermek – dajka, gyermek – óvodadolgozói közti pozitív attitűd, érzelmi biztonság nyújtása
- Nyitott, őszinte légkör
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása.
- Egyéni differenciálás
- Természetes társas kapcsolatok kiépítése
- Tisztelet, tolerancia a másság iránt
- Váljék a gyermekek igényévé a csoporttal való együttműködés
- A kisgyermekek életkori sajátosságát szem előtt tartva, teret engedünk az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozott érvényesítésének

*Arra törekszünk, hogy minden gyermek érje el a **megfelelő fejlettségi szintet.***

- Engedelmességi szintet
- Elfogadási szintet
- Belső érettségi szintet

Fejlődjön a gyermek közösségben elfoglalt helye:

- Interperszonális kapcsolatai
- Kontaktusteremtő és tartó képessége
- Együttműködési képessége
- Kommunikációs, nyelvi kifejezőképessége
- Kudarc és sikertűrés levezető képessége
- Eredményre való törekvése
- Konfliktusmegoldó képessége
- Alkalmazkodóképessége
- Szervezőképessége

Fontos továbbá

- A gyermek fejlődése, társas kapcsolatainak alakulása, amely a közösségi élet tevékenységeiben valósul meg
- Közösségi élet tartalma élményekben, kapcsolatokban formálódjon
- Óvodánkban a rendszeresen ismétlődő tevékenységek hagyománnyá váljanak (lásd: az óvoda hagyományos ünnepei)
- Érzelmi biztonság kialakítására, a tevékeny szükséglet kielégítésére való törekvés
- A közösségi nevelésünk az óvodai nevelési folyamat alapvető átfogó kerete
- Biztosítja a gyermekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formákat és társas kapcsolatokat
- A közösségi nevelés segíti és serkenti a szocializációt és szélesíti a gyermekek bevezetését a társadalmi környezetbe
- A gyermekekben kialakulnak az együttéléshez szükséges készségek, jártasságok és erősödnek erkölcsi, akarati tulajdonságaik (önfegyelem, figyelem, önismeret)
- Fokozódik a gyermekek aktivitása, önállósága, nyitottabbá válnak és képesek az adott tevékenységek elvégzésére

A lassabban szocializálható, mérsékeltebben fejlődő gyermekekkel való foglalkozás esetenként ***speciális ismereteket igényel***. Az eltérő fejlettségű és szociokultúrájú gyermekekre való odafigyelés szükség szerinti differenciált segítségnyújtást igényel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse meg az ideális fogadás feltételeit (jelválasztás, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers)
- Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit
- Kommunikációja, bánásmódja és viselkedése legyen modellértékű a gyermek magatartásának alakulása szempontjából
- Készüljön anamnézis a gyermekekről
- A befogadási időszakban történtek és tapasztalatok rögzítése
- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör megteremtésével, a gyermekek társas kapcsolatainak alakítása, „én-tudatának", „én-érvényesítő" törekvéseinek fejlesztése
- Szülői értekezleten szülők tájékoztatása az óvoda napirendjéről, szokás és szabályrendszeréről
- A gyermekek fejlődési ütemének fokozatos, folyamatos figyelemmel kísérése
- A csoportok hagyomány szokásrendszerének jelképrendszerének kialakítása
- Egyéni képességek, tempó, szokások figyelembevétele
- Kiemelet figyelemmel kísérés a HHH-s gyermekek esetében
- Együttműködés a családokkal, a gyermekjóléti szolgálattal, és a védőnői hálózattal
- Gyermekbarátságok kialakulásának támogatása
- A gyermekek különbözőségének elfogadására, tiszteletére nevelés
- Közös tevékenységek szervezése gyermekek, családok számára

Nevelési feladatok

- Napirend kialakítása
- Életritmus megszervezése, mindezekhez kapcsolódó gyermeki tevékenységek, szokások kialakítása

Értékelésünk:
Folyamatos megfigyelés és ellenőrzés mellett az aktuális megnyilvánulások értelmezése a helyes cselekedetek kiemelése, dicsérettel buzdítása

Feltételeink
A tárgyi feltételeink optimális mértékben adottak, szükséges feltételek még:

- A családdal való hatékonyabb együttműködés
- Preventív, korszerű és szükségszerű ismeretnyújtás szülők és gyermekek számára

A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére:

- Erkölcsi normák, szokások kialakulása
- Önállóság, önfegyelem kialakulása, fegyelmezett magatartás
- A jó és rossz erkölcsi kategóriájának megkülönböztetése
- Szülők, felnőttek és társak szeretete, tisztelete
- Egymás segítése, kisebbek és gyengébbek védelme és segítése
- Különbözőség elfogadása, empátia kialakulása
- Feladattudat, feladattartás kialakulása
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélőkörnyezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van, az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelése közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére a gyermek meghallgatására, kérdések támogatására és válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságára, valamint a meglevő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről

Az értelmi nevelés további feladatai:

Egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlás, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése különösen fontos mindez a HH-s, illetve a HHH-s gyermekek óvodai nevelése és fejlesztése érdekében.

A fejlődés várható jellemzői óvodás kor végére:

- A gyermekek tudják az őket körülvevő valóságot tapasztalati síkon megismerni, a szerzett ismeretek között az összefüggéseket észrevenni, gondolataikat, érzéseiket ki tudják fejezni
- Észlelési képességeiket (látás, hallás, tapintás) valamint a finommotoros képességeket (szem, kéz, és mozgáskoordináció) összerendezetten tudják használni.
- A cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is megjelenik
- Képesek az egyszerű gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, összehasonlítás, absztrahálás, általánosítás) alkalmazására, elemi szinten következtetések levonására
- Képesek a tapasztalat útján szerzett ismeretek emlékezetben tartására. Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvoda alaptevékenysége

Óvodai nevelés, melyet az óvodai nevelés Országos Alapprogramja, valamint a Helyi Pedagógiai Program alapján végez. Óvodai nevelés keretében ellátja a tanulási, beilleszkedési, magatartási zavar miatt terápiás gondozásra szoruló gyermek integrált nevelését is a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján. Pedagógiai Programunk értelmében az intézmény nevelő- oktató munkája játékba integráltan történik a gyermekek tevékenykedtetésében, tapasztalás útján történő ismeretszerzéssel.

Főbb területek:

- Játék
- Verselés/mesélés
- Ének/zene/népi játék
- Tánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mindennapos mozgás
- Külső világ tevékeny megismerése, ez utóbbiba ágyazódottan valósul meg a matematikai nevelés

Az óvodapedagógusoknak adott a szabad módszerválasztás, érvényesül a differenciált fejlesztés. A HH és HHH gyermekek felzárkóztatását szolgálják a gyermekek fejlődésének mérése, értékelése, melynek célja az egyéni fejlődési út hiteles nyomon követése az óvodába lépéstől az iskola kezdésig. A gyermek folyamatos fejlesztése, fejlődésük dokumentálása.

Pedagógiai Programunkban óvodánk a ***környezettudatos magatartás*** mellett kötelezte el magát. Valljuk, hogy a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez egészséges, biztonságos környezet szükséges, amit játékba ágyazva, cselekvően ismeretünk meg.

Személyi feltételek

Óvodai nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll. Nevelőmunkánk kulcsszereplője az óvodapedagógus. Óvodánk rendelkezik a törvény által meghatározott nevelői-, technikai létszámmal. Az alkalmazottak létszámát mindenkor a felvett gyermeklétszám, a napi nyitvatartás ideje és a sajátos nevelési igényű gyermekek szükséglete határozza meg. (Fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, pszichológus, szurdopedagógus)
Az óvodapedagógusok a Pedagógiai Program alapján végzik nevelőmunkájukat. Lényeges személyiségi jegyük a nyitottság, empátiakészség, elfogadó, támogató segítő attitűd jellemzi. Személyiségükön keresztül valósul meg a Pedagógiai Program, ezért továbbképzési törekvéseikben mindig támogatást kapnak.

A felsőfokú végzettség mellett számtalan posztgraduális és intenzív tanfolyamon speciális továbbképzésen szerzett szakosító tanúsítványokkal rendelkeznek. Az önképzés belső igény, munkahelyi elvárás is, a minőségi munka egyik biztosítéka.

Feladatunk sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, nevelési célkitűzéseinek megvalósítása – mely speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Az óvodapedagógusok munkáját pedagógiai asszisztensek és szakképzett dajkák segítik. Intézményünkre jellemző az egymás iránti tiszteletet tanúsító, elfogadó, egymás munkáját megbecsülő együttműködés.

Az óvodapedagógusok és az őket közvetlenül segítő munkatársak az aktuális igény és érdeklődés alapján bekapcsolódnak a helyi szakmai munkaközösségek munkájába, szakmai napokba és országosan rendezett továbbképzésekbe.

Az óvoda működését segítő szakemberek munkájával szemben ugyanúgy elvárás a nevelés eredményessége érdekében a tolerancia, érzékenység, nyitottság, gyermekszeretet, a belső indíttatású gondoskodási vágy, ahol természetes jelenség a gyermeki kíváncsiság. Tudatában vannak, hogy magatartásukkal, megnyilvánulásaikkal minden helyzetben megbízható, hiteles példaképeknek kell lenniük.

Tárgyi feltételek

Infrastrukturális háttér

- Eszköz
- Ingatlan (épület, udvar)
-

Óvodánk rendelkezik a Pedagógiai Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Óvodai életünk színterei otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, melyek alakításában a gyermekek adott szükségleteik, tevékenységeik szerint vehetnek részt. Megfelelő munkakörnyezet kialakítása folyamatos törekvés és elvárás.
Óvodánk épülete, udvara, kertje oly módon került kialakításra, mely előtérbe helyezi a gyermekek biztonságát, kényelmét, egészségük megőrzését, folyamatos fejlődésüket.

Az intézmény tárgyi feltételei, az infrastrukturális feltételek megfelelőek, folyamatos bővítésükre törekszünk.

A tárgyi feltételek meglétének nyomon követése a mindenkori ***Leltárjegyzék*** alapján történik, évről-évre bővül.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a

gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Napirendünk igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre, hagyományok ápolására.

Napirendünket a folyamatosság, a rugalmasság jellemzi, igazodik a gyermekek motiváltságához, aktivitásához és a változó környezethez. A játék kitüntetett szerepe, a gondozás kiemelt szerepe segít a gyermekek önállóságának fejlődésében, képességeik, készségeik bővülésében. Mindenkor törekszünk a személyes interakciókra, az élőszavas mesét, közösségi játékélményt kiemelten kezeljük.

Óvodai nevelésünk tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, fejlődésük nyomon követését kötelező dokumentumaink szolgálják.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben az iskolai oktatásban való sikeres részvétel érdekében a gyermekek saját csoportjukon belül differenciált iskola előkészítő nevelésben vesznek részt. A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából diagnosztikus mérési rendszert alkalmazunk, melyet folyamatosan értékelünk. (rövid DIFFER)

Óvodánk csoportszerkezetének kialakításakor, a gyermekek csoportba kerülésekor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, fejlettségét, a szülők igényeit, a gyermekközösség összetételét.

Intézményünkben négy csoport működésére van lehetőség. A csoportok szervezése homogén, részben osztott, és vegyes csoportokban valósulnak meg. Amennyiben lehetséges azonos életkor szerint rendezzük a csoportokat. Az életkor szerint szerveződő csoportokban így hosszabb ideig megélhető a barátság, erősödik az összetartás.

A csoportok szervezése mellett ugyanakkor élünk az óvoda adta lehetőségekkel. A gyülekezési idő, a kötetlen udvari tevékenységek, ünnepek, kirándulások lehetőséget adnak arra, hogy a kicsik és a nagyok együtt tevékenykedhessenek, a nagyobbak segítsék a kicsiket, vigyázzanak rájuk, a kicsik eltanuljanak tőlük új dolgokat. A gyermekek óvodai életrendjét céltudatosan alakítjuk, ezzel a gyermekek számára nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezetet teremtünk.

Óvodapedagógusaink számára alapvető feladat a teljes nevelési év folyamatos tudatos átgondolása. A nevelés és tanulás szervezése egymással kölcsönhatásban valósítható meg, hosszútávon éves, féléves periódusokban tervezünk. Konkrét formában kéthetes projektterveket készítünk, melyek kapcsolódnak a jeles napokhoz, az évszakok adta lehetőségekhez és az óvoda hagyományaihoz.

A gyermekeket érő élmények és tapasztalatok fontos részei nevelésünknek. Tervezésünkben cél, hogy sokoldalúan, különböző nézőpontokból, sokoldalú tevékenykedtetés lehetőségének megteremtésével nyújtsunk minél több ismeretet gyermekeinek. A gyermekek fejlődési üteméről feljegyzéseket vezetünk, számukra differenciált terveket készítünk és a mérések eredményeként fejlesztési terveket dolgozunk ki.

Beszoktatás

A beszoktatás időszaka meghatározza a gyermekek kialakuló érzelmi kötődését az óvodához. Ezért a szülőkkel együtt teremtjük meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe való beilleszkedéséhez. Nagyfokú körültekintést, gyengédséget, megértést, türelmet kíván az újonnan érkezett gyermekeink beszoktatása.

Már a beszokás ideje alatt a kialakult szokásoknak megfelelően végezzük a tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékosan gyakoroltatunk, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, érzelmi reakcióit, tempóját, szokásait. A családias légkör megteremtése elősegíti a gyermekek társas kapcsolatinak alakulását. A közös élmények az óvodás kor végéig biztosítják a gyermekek együttműködését, melyben formálódik egymáshoz való viszonyuk. A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességük formálása, erősítése folyamatos feladat. Pozitív kapcsolat csak akkor alakulhat ki, ha gyermekeink jól érzik magukat a csoportban.

Valljuk, hogy a jó nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet. Ügyelünk arra, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak. Az együttneveléshez, bizalomhoz a gyermekek neveléséhez meg kell teremtenünk a jó kapcsolatot a szülőkkel és a nagyszülőkkel. Segítjük a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontosnak tartjuk

- Elsősorban érzelmileg szeretnénk a gyermekeket megérteni
- A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosítunk a pontos határok megjelölésével
- Segítjük a gyermekbarátságok kialakulását, igyekszünk ezt úgy formálni, hogy a közösség többi tagjához is kapcsolódjanak
- A bátortalan gyermekek nevelésekor a kisebb előre lépéseket, fejlődést is észrevesszük és értékeljük
- Közösségfejlesztő pedagógiai munkánkat az odafigyelés, meghallgatás, elfogadás, tolerancia jellemzi

Napirend

A napirend általános időkerete:	10 és fél óra.
Játék és szabadidős tevékenység:	4 óra 30 perc
Étkezés, pihenés:	3 óra 30 perc
Öltözködés, testápolási tevékenység:	1 óra 30 perc
Komplex foglalkozások naponta:	5-45 perc

Napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok és a váratlan események hatására, és az egyéni szükségletek függvényében.

A reggeli étkezéstől ebédig szabad játék, étkezés, mozgás kezdeményezések, tevékenységek zajlanak a csoportok életkori és fejlődési szintjéhez igazodva.

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben a gyermekek saját csoportjukon belül differenciált iskola előkészítő nevelésben vesznek részt, melynek időtartama 45 perc.

Az óvodai élet megszervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van, hiszen az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkákkal.

Minden csoport napirendjében vannak stabil elemek, melyektől egyetlen csoport sem tekinthet el (étkezés, pihenés) – melyek biztosítják a rendszert s ezáltal teremtik meg az érzelmi biztonságot a gyermekekben.

Hetirend

Alapelve:

A három-négy éves korosztálynál elsősorban a nyugodt, derűs légkör megteremtésére, megtartására és a biztos szabály, szokásrendszer kialakítására törekszünk. Hetirendjükben elegendő időt, helyet és sok lehetőséget biztosítunk az elmélyült játékra. Kötetlen tevékenységük rendszere hatja át egész napjukat. A mozgás, a napi testedzés lehetőségének megteremtése fontos feladat.

A négy-ötévesek heti rendje igazodik a gyermekek érési sajátosságaihoz. A gondos körültekintő szokásrendszer kialakítása meghatározza a négy-ötévesek tevékenységi rendszerét. Fokozatosan kilépnek csoportjuk nyugodt, zárt világából. Szokás – szabályrendszerükbe új elemek épülnek. Kapcsolatba kerülnek más gyermekekkel, pedagógusokkal.

Az öt-hat-hét évesek korosztályában már biztonsággal kialakult szokás- és szabályrendszerrel rendelkeznek, melyek már automatizálódtak és az önállóság kialakulását eredményezik. Az óvodapedagógusok módszertani kosárból választott szabadsága biztosított, a tevékenységi terveket játékosan és játékból kiindulva tervezzük és valósítjuk meg, differenciált formában. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek, az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van, az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk kialakulását, mely a sikeres iskolakezdés feltétele.

A hetirend kialakításában is a folyamatosságot, a rendszerességet tartjuk fontosnak, domináló szempont a rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás, mely elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen

A hetirend általános tartalma és maximális időkeretei:

Nap	Naponta 20-30 perc	Naponta 5-45 perc
Hétfő	Mindennapi testnevelés, mese, vers	Komplex tevékenységek
Kedd	Mindennapi testnevelés, mese, vers	Komplex tevékenységek
Szerda	Mindennapi testnevelés, mese, vers	Komplex tevékenységek
Csütörtök	Mindennapi testnevelés, mese, vers	Komplex tevékenységek
Péntek	Mindennapi testnevelés, mese, vers	Komplex tevékenységek

A hetirendben a különböző foglalkozási ágakat az óvodapedagógusok szabadon kapcsolják össze a projektterveknek megfelelően. Az élmények feldolgozása komplex formában történik, a komplex foglalkozások megvalósításának időtartamát mindenkor a gyermekcsoport összetétele, figyelmének tartóssága, illetve a motiváltsági szint határozza meg. Nevelési-tanulási tervet óvodapedagógusaink kétheti időtartamra készítenek. A hetirend, illetve a napirend összeállítását, tervezését az óvodapedagógusok összehangoltan végzik.

Dokumentációs rendszer célja

A gyermekek fejlődésének nyomon követése, a nevelőmunka dokumentálása, melyet a Kréta rendszerében vezetünk.
Az intézmény nevelőtestülete törekszik a digitális technológiák alkalmazására a nevelőmunka tervezésében és dokumentálásában.
E célból az óvoda az Ovikréta elektronikus adminisztrációs rendszert alkalmazza, amelyben rögzítésre kerülnek a nevelési-fejlesztési megfigyelések, hiányzások, és a csoportok működésére vonatkozó adatok.
A digitális adminisztráció célja:

- a pontos és naprakész nyilvántartás biztosítása,
- a szülők felé történő hatékony információáramlás támogatása,
- a pedagógiai munka nyomon követhetősége és átláthatósága.

Vezetett dokumentumok:

- Csoportra vonatkozó adatok
- Befogadási terv
- Pedagógiai projekttervek
- Éves terv
- Értékelések
- Reflexiók
- Munkavédelmi intézkedések
- Baleset megelőzési szabályok
- Jelenléti ív
- Fejlődési naplók

Az óvoda kapcsolatai

Az óvoda kapcsolatai:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt biztosítja a gyermekek fejlődését. Kiemelt célunk szoros együttműködés a családokkal, családias hangulat kialakítása, közös események, tevékenységek, ünnepek szervezése a családokkal.

Fontos feladatunknak tartjuk a társintézményekkel (bölcsőde, iskola, egyéb szociális intézmények), továbbá a pedagógia szakszolgálat intézményeivel, gyermekjóléti szolgálattal, egészségügyi és közművelődési intézményekkel, valamint a fenntartóval való szoros együttműködést.

Célunk, a kölcsönös együttműködésen alapuló kapcsolattartás, melyben szerepünk kezdeményező és aktív.

Feladatunk, hogy a nevelési céloknak megfelelően tervezzünk, kezdeményezzünk és szervezzük meg a kapcsolattartási formákat.

1. Óvoda-család

A kapcsolattartás célja

- A gyermek fejlődését az óvodai nevelésünk családi neveléssel együtt valósítja meg.
- Az óvoda elismeri a családi nevelés elsődlegességét, tiszteli a szülőket
- Törekszünk a diszkrét, korrekt, partneri együttműködés kialakítására
- Az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik a családokhoz

Az óvodapedagógus feladatai

- A szülőket erősítse meg szülői szerepében
- Lehetőség teremtése a beiratkozás előtt az intézmény és a dolgozók megismerésére, családi nap szervezése
- Ismerje meg a családra jellemző főbb tudnivalókat (a gyermekek családban elfoglalt helye, családnevelési célkitűzései)
- Vegye figyelembe a családok egyéni igényeit, sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesítse az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai
- Találja meg a kapcsolatteremtés, együttműködés, segítés legegyszerűbb módját minden egyes családdal
- Fokozott figyelemmel kísérje a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett környezetből érkezett gyermekek fejlődését
- Reálisan, naprakészen tájékoztassa a szülőket
- Tegye lehetővé, hogy a szülő gyermekéről és az óvodában történő eseményekről minden információt időben megkapjon
- Tudatosítsa a szülőkben, hogy a gyermekek közösségi érzéseit a család is formálja

- Tegye lehetővé, hogy a szülők beláthassanak a csoport életébe (zárt Facebook csoport, nyílt napok, családi napok)
- Szülői értekezletek, fogadóórák, családlátogatások szervezése
- A szülők óvodai szervezetének tagjaival működjön együtt, alakítson ki közvetlen kapcsolatot
- Az óvoda vezető útján tartson kapcsolatot az illetékes gyermekjóléti szolgálattal
- Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- Az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek ismertetése

2. Óvoda-bölcsőde

Kapcsolattartás célja

- Tartalmi kapcsolat kialakítása a bölcsődével, a gyermekek zavartalan óvodakezdésének érdekében.
- Érvényesüljön a kölcsönös nyitottság, a bizalom, egymás munkájának megbecsülése, megismerése.

Kapcsolattartás formái

- Kölcsönös látogatások
- Szülői értekezleten való részvétel
- Megbeszélések
- Közös programok szervezése

3. Óvoda-iskola

Kapcsolattartás célja

- Tartalmi kapcsolat kialakítása a helyi iskolával a gyermekek zavartalan iskolakezdése érdekében.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyermekek pozitív élmények útján ismerkedjenek meg az iskolai élettel.

- Együttműködés formái, óvodapedagógus formái:
- Kölcsönös látogatások
- Tapasztalatgyűjtés mindennapi életről, nevelési célokról, feladatokról, gyermekekről
- A leendő első osztályos tanítók látogatása a nagycsoportokban nyílt napon és egyéb óvodai rendezvényeken
- A nagycsoportos gyermekek látogatása az iskolában, ismerkedés az iskolai környezettel, pedagógusokkal
- Fejlesztő, iskolaelőkészítő foglalkozásokba bekapcsolódás, együttműködés a leendő első osztályos tanítónénikkel
- Közös rendezvények, ünnepek szervezése

A tanulási folyamat ebben a szellemben csak akkor lehet sikeres, ha a csoportra stabil szokásrendszer jellemző, a gyermekek odafigyelnek egymásra, toleránsak,

egyészségesen önérvényesítő tevékenységük nem zavarják egymást elmélyült tevékenységeik közben.

3. Óvoda-fenntartó

Kapcsolattartás célja

- Szoros és tartalmi kapcsolat kialakítása, annak érdekében, hogy a szükséges anyagi és erkölcsi feltételek és az együttműködés zökkenő mentesen történjen
- Kapcsolatunk egyrészt hivatalos, másrészt segítő jellegű, problémáink megoldására a kölcsönös nyitottság és az együttműködés jellemző

Együttműködés formái

- Kölcsönös tájékoztatás
- Egyéni megbeszélések
- Igazgató beszámolója
- Igazgató folyamatos kapcsolattartása a képviselő-testülettel

4. Óvoda-Gyermekjóléti Szolgálat

Kapcsolattartás célja

- Közoktatási törvény a gyermekvédelmi törvény előírása szerint a gyermek testi, értelmi, érzelmi, és erkölcsi fejlődésének, jólétének, családban történő nevelésének elősegítése
- A veszélyeztetettség megelőzése

- Együttműködés formái
- Esetkonferenciákon való részvétel
- Gyermekvédelmi tanácskozáson tapasztalatcsere
- Folyamatos kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival
- Feljegyzések, jelzőlapok továbbítása az intézmény felé

5. Óvoda- Közművelődési intézmények

Kapcsolattartás célja

- A közösségi élet alakításában nemcsak az óvodának van szerepe, hanem a településen működő közművelődési intézményeknek is (Művelődési Ház, Könyvtár)
- Programjaikon való részvétel a közös élményeken túl lehetőséget nyújt a helyes viselkedési, magatartási formák elsajátítására
- Célunk partneri együttműködés a helyi közművelődési intézményekkel

Együttműködés formái

- Közös programok szervezés a Művelődési Házban (farsang, színházi előadás)
- Kiállítások megtekintése
- Könyvtár látogatás, közös programok szervezése

6. Óvoda-egészségügyi szervek

Szoros kapcsolatot tartunk a védőnői, háziorvosi szolgálattal, segítségünkre vannak egészségnevelő programok megvalósításában.

Együttműködés formái:

- Szükség szerinti megbeszélések
- Hallás-, látás vizsgálat
- Szülői értekezleten szülőket érintő előadások szervezése

7. Óvoda kapcsolata más óvodákkal

Folyamatos munkakapcsolat kialakítására törekszünk Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel. Nyitottak vagyunk a külhoni magyar óvodákkal való együttműködésre és - lehetőség szerint – tartalmas szakmai kapcsolat kiépítésére törekszünk.

Együttműködés formái:

- Egymás hagyományainak, munkájának megismerése
- Kölcsönös látogatások
- Megbeszéléseken, értekezleteken való részvétel
- Közös programok szervezése
- Hospitálások
- Tapasztalatcsere

8. Egyéb kapcsolatok

Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szolgáltató Kht. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság Szeged
Csongrád-Csanád Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Makói Tagintézménye
Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal
Makói Egyesített Népjóléti Intézet

A gyermekek fejlődési problémáinak kiszűrése, a Sole, Kofa és a Kötelező Beiskolázás vizsgálatának kapcsán vesszük igénybe segítségüket. A szolgáltatások folyamatában szorosan együttműködünk.

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a Pedagógiai Szakszolgálat által felkínált szakmai programokat, továbbképzéseket és érdeklődésünknek megfelelően részt veszünk azokon.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FEADATAI

1. Játék

A játék az óvodáskorú gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. Kipróbálhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, feldolgozhatja az őt ért élményeket, megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit.
A környező világról a játékon keresztül közvetítjük a legtöbb ismeretet a gyermek felé, így általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek. Nagyon jelentősnek tartjuk olyan hangulatok, ingerek, tárgyi lehetőségek megteremtését, melyeknek hatására a gyermek spontán játéka, tevékenysége önmagától beindul, így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást és az egész személyiséget fejlesztő élményt adó tevékenységgé.
Nevelőmunkánk során az indirekt élménynyújtás mellett a spontán élményszerzés is kiemelt feladatunk, közös lényegi vonás, hogy a gyermekek élményeiket tevékenységekben éljék meg. A játékban maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet.
Óvodánkban kiemelt a szabad játék túlsúlyának érvényesülése, a gyermek játékának mindenféle külső kényszertől mentesnek kell lennie.

Feladataink a játékkal kapcsolatban:

- Elmélyült, zavartalan játék feltételeinek megteremtése (elegendő idő, hely, eszköz) nyugodt, megfelelő légkör biztosítása, gyakorló játékok, szimbolikus játékokhoz.
- Egyéni és közös élményszerzési lehetőségek biztosítása, az élmények kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- Tiszteletben tartjuk a gyermek önállóságát a játékban, szükség esetén bekapcsolódunk (direkt – indirekt játékirányítás).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét.
- Alkalmazkodnak játszótársaikhoz, képesek több napon keresztül egyazon játéktémákban együttesen részt venni.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábokkal eljátsszák.
- Képesek a szabályok megtanulására és betartására.

2. Verselés, mesélés

Anyanyelv

Az anyanyelv a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak legfontosabb eszköze. Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészét áthatja. A beszéd által erősödik a gyermekek biztonságérzete, növekszik tájékozottságuk, gazdagodnak ismereteik.
A helyes és szép beszéd által mélyülnek érzelmei, fejlődik esztétikai érzékük. A beszédkapcsolatok kialakulásának elengedhetetlen feltétele a kiegyensúlyozott, nyugodt csoportlégkör.

Feladataink az anyanyelvi nevelési területén.

- Megfelelő élmény és tapasztalat biztosítása a gyermekek számára.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
- A beszédöröm, beszédkedv biztosítása, fejlesztése.
- Minél több lehetőség biztosítása a folyamatos beszéd gyakorlására.
- Képessé tenni a gyermekeket mások meghallgatására.
- A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése, beszédszínvonal emelése.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- Beszédhibák megfelelő módszerrel történő javítása.
- Szakember által végzett logopédiai foglalkozások megszervezése a beszédhibás gyermekek számára.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Az óvodapedagógusok és dajkák példamutató, tiszta, szép beszéde.
- Hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekekkel differenciált foglalkozás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Elbeszélésük folyamatos legyen.
- Nyugodtan végighallgatják és megértik az óvónő és társaik beszédét.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat, jövő idejű igeidőt és igemódokat.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető módon, megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Tisztán képeznek minden beszédhangot.
- Megfelelően használnak különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat.

Feladataink közé tartozik megismertetni a gyermeket a világ szépségeivel. Lényeges, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, ezáltal fejlődik kreativitása.
Minél több lehetőséget, eszközt kell biztosítanunk, hogy a gyermekek valamilyen művészeti tevékenységben kifejezésre juttassák gondolataikat, érzéseiket.

Mese, vers, dramatizálás, bábozás:

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Belső képvilágot jelenít meg a gyermek a mese hallgatása közben, mely a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Lényegesnek tartjuk, hogy a mese, illetve a vers jelen legyen mindennap valamilyen formában.
Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a ritmikus, zenei hangzású mondókák, dúdolók, versek. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket.
A magyar népi irodalmi és klasszikus műalkotások, valamint kortárs és interkulturális művek segítségével irodalmi élménynyújtás, az irodalmi érdeklődés felkeltése.
A migráns gyerekek beilleszkedésének megkönnyítése és az irodalmi anyag gazdagítása érdekében a világirodalmi művek beépítése.
Hazaszeretet erősítése a népi mondóka és mesevilág, a szépirodalmi művek megismertetésével az élőszavas meséléssel. Támogatjuk a gyermekek érzelmi biztonságérzetének kialakulását, a szabad alkotás örömét az önkifejezés ábrázolással történő kombinálásával.

Feladataink a mese, vers, dramatizálás, bábozás területén:

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.
- Nyelvi képességek fejlesztése.
- Nyugodt, meghitt légkör biztosítása.
- Megfelelő előadásmód az óvónő részéről.
- Lehetőséget adunk a gyermekeknek az önálló szöveg és mesemondásra.

A fejlesztés tartalma
Mesék:
- nagyobb részt magyar népmesék,
- műmesék,
- más népek meséi.
- kortárs irodalmi művek

A mesék kiválasztása a csoport fejlesztési szintjétől függ (rövid állatmesék, tréfás mesék, verses mesék, tündérmesék, stb.).

Versek:
- népi mondókák,
- népköltészeti alkotások,
- klasszikus és kortárs költők gyermekversei.

Kommunikációs gyakorlatok:
- a drámajáték egyszerű, óvodáskorban alkalmazható elemei.

- legyen a vers-és mesealkotás mozgással, ábrázolással kombinálva, ami az önkifejezés egyik módja.

Beszédművelési játékok, helyes-ejtési gyakorlatok:
- légző,
- artikulációs,
- ritmusos, hangsúly,
- hangerő, gyorsasági, stb.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:
- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, mondókákat.
- Várják, igénylik a mesemondást.
- Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.
- Megjegyeznek 10-12 mondókát, 6-8 verset, 15-20 mesét.

3. Ének, zene, népi játék, tánc

Az óvodai zene-nevelés a gyerekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, esztétikai fogékonyságukat. A megfelelő zenei élmény megalapozza a gyermek zenei anyanyelvét.
A közös ének-zenei tevékenység során felfedezik a gyermekek a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népi játékok, népdalok éneklése és hallgatása, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Feladataink a zenei nevelés területén:
-
- A környezet hangjainak megfigyelése, ölbeli játékok, népi gyermekdalok, az éneklés öröme által fejlődik a gyermekek esztétikai fogékonysága, zenei ízlése
- A zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
- Ismertessük meg a gyerekeket a különböző hangszerekkel.
- A gyermekek zenei érdeklődésének, zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének, mozgás zenére, énekhang fejlesztése.
- A nap bármely szakában megfelelő feltételek biztosítása az ének-zenéhez.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a zenehallgatás iránt. Zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzetiségi és etnikai kisebbségi hovatartozását.
- Mozgáskultúra fejlesztése a dalos játékok során, zenei kreativitás alakítása.
- A közös éneklés, mozgás, zenei tevékenységek örömének megismertetése, esztétikai igényesség és zenei ízlés formálása.
- A zenei anyanyelv és zenei alkotókedv alapjainak megteremtése.

- A gyermeki önazonosság és hovatartozás erősítése a nemzeti és nemzetiségi zenei kultúra megismertetésével.

Zenei anyagunk zömét a népi dalok, ölbeli játékok, mondókák, dalos játékok, kortárs művészeti alkotások adják.

A fejlesztés tartalma:

- A zenei képességek fejlesztése
- Éneklési készség fejlesztése (tiszta éneklés)
- Ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, mondókák, dalok ritmusa, kettes lüktetés érzékelése, tempóérzékelés, mozgáskultúra, gyermektánc).
- Hallásfejlesztés (magas-mély érzékelése, felismerése, halk-hangos, hangszínfelismerés, belső hallásfejlesztés – dallamfelismerés, dallambújtatás, dallammotívumok, dallamvisszhang).
- Művészi érték igényével összeválogatott zenehallgatási anyag felhasználása (pl. népdalok, műdalok, más népek dalai, klasszikus műzene...stb.).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen, örömmel játszanak énekes játékokat.
- Felismerik és megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat (halk-hangos, magas-mély, gyors, lassú).
- Tudnak tisztán énekelni.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.
- Felismerik a dallamot hangszerről, dúdolásról, stb., tudnak dallamot magukban énekelni.
- Érzékenyek a természet és környezet hangjaira, megkülönböztetik a zörejhangokat.
- Ismerik a környezetükben előforduló hangszereket, azok hangját, megszólalásuk módját.
- Tudnak egyenes testtartással, esztétikusan körbe járni, egyszerű táncos mozgásokat megformálni.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést, a népművészettel, népi alkotásokkal, szokásokkal, nemzeti szimbólumokkal való ismerkedést, a környezetalakítást.
A tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel kialakítják a képi-, plasztikai kifejezőképességet, az elemi képolvasási komponáló, térbeli tájékozódó és rendezőképességet.

Megismerkednek a gyermekek a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás technikai alapelemeivel. Fejlődik esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk. Amennyiben óvodánknak lehetősége van rá, a gyermekrajzokból kiállítást szervezünk, hogy a helyi lakosok megtekinthessék azt.

Feladataink a vizuális nevelés terén:

- A csoportszobák átrendezésével megfelelő hely biztosítása a vizuális tevékenységek gyakorlásához.
- Lehetőség biztosítása, feltárása a gyermeki önkifejezésre, igény kialakítása az alkotásra, a környezet esztétikai alakítására, esztétikai élmény befogadására.
- Zavartalan és sokrétű tevékenységek biztosítása (eszköz, anyag, stb.), a rajzolás, mintázás, kézi munka különböző technikai alapelemeivel, eljárásaival való megismertetés.
- Rend szeretetére nevelés.
- A gyermekek téri, formai színképzetének, képi-, plasztikai kifejezőképességének fejlesztése.
- Udvari lehetőségek kihasználása. A nyár folyamán, az udvaron folyamatos lehetőség biztosítása a vizuális tevékenységhez.
- Gyermekmunkák folyamatos bemutatása a szülők számára az óvoda folyosóján.
- A nap bármely szakában lehetőség nyíljon az ábrázolásra.
- Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
- A gyermekek megismertetése művészeti alkotásokkal, múzeumlátogatás, kiállítások megtekintése.

A fejlesztés tartalma

Építés:

- tájékozódás térben
- formák térbeli helyzete
- arányviszonyok
- soralkotás térben
- ritmusképzés
- irányok

Plasztikai munkák

- anyagok tulajdonságai, alakíthatósága
- formák jellemzői
- felületek jellemzői
- *Műveletei:* mintázás, báb, játékkészítés, papírmunkák, konstruálás, kézimunkák.

Képalakítás

- Tájékozódás a kép síkján (szélén – közepén, stb.)

- Térkifejezés a kép síkján
- Színkeresés
- Formák képzése
- Anyagok viselkedése

Műveletei:

- rajzolás: különféle eszközökkel (ceruza, zsírkréta, kréta, színes ceruza, stb.)
- festés: tempera, vízfesték
- színes papírból képalakítása (kollázs)
- textilkép készítés

Környezetalakítás

- Gyűjtött anyagok rendezése, elhelyezkedése, áttekinthetőség, zsúfoltság, környezet díszítés.

Műveletei: Teremrendezés, dekorálás térben és síkon (falfelületen) gyűjtött anyagok válogatása.

Találkozás a műalkotásokkal

- Képnézegetés
- Múzeum, tárlat, kiállítás-látogatás
- Köztéri szobrok, épületek megtekintése kirándulások alkalmával.
- A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:
- Képalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket.
- Színhasználatban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Formaábrázolásuk változatos, képesek hangsúlyozni a jellemző formákat, megfelelő jegyeket.
- Rácsodálkoznak a szépre, gyönyörködnek benne.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Biztonságosan alkalmazzák a különböző technikákat.

5. Mindennapos mozgás

Programunk lényeges eleme a testi fejlesztés.
A gyermekek egészséges testi fejlődése játékos, differenciált, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testneveléssel valósítható meg. A testnevelés a mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a gyermek térben és időben való tájékozódását, fejleszti az alkalmazkodó képességét, a társra figyelést és fontos személyiségjegyekkel gazdagítja (bátorság, kitartás, együttműködés, kommunikáció, probléma megoldó gondolkodás).

A minden napok során, gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit figyelembe véve,

- spontán, aktív, szabad játéktevékenységekbe ágyazva, egészségfejlesztő testmozgásra van lehetőség.
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenységeket szervezünk.

Minden lehetőséget kihasználunk a mozgásra, a szabad levegőn való tartózkodásra.

Szabad mozgás során tudatosan alakítjuk a környezetet (helyet, eszközöket), amely során a gyerekek kötetlen formában, de mégis szervezetten játszhatnak.

A mozgásos tevékenységek célja, feladata:

A gyermekek fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, illetőleg a mozgásos sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése. Az óvodából az iskolába történő változást és átmenetet megkönnyítése a felvilágosítással egybekötött mozgás alkalmazásával. Felkészíti még a gyerekeket a mozgó óvodai életformáról az iskolai ülő életformára való áttérésre, a helyes táskahordásra, súlyemelésre, a gerinc védelmére az egyenes testtartásért felelős izomcsoportok megerősítésével, a mozgatóapparátus optimális fejlődésének megtámogatásával.
A mozgásszegény életmód, a helytelen táplálkozás és életvitel okozta gerincbetegségek, arra hívták fel a figyelmünket, hogy a felvilágosítás és a prevenció együtt kell, hogy megjelenjen a gyerekek életében. A gyerek ismerje meg saját testét, tudjon bánni vele, tornázzon, és óvja is meg a káros hatásoktól. Épüljön be az életébe a gerincbarát szemlélet. Az óvodában, iskolában, otthonában és a szabadidejében az életkorának és csontozatának megfelelő mozgással segítse egészséges fejlődését.
A nagy- és finommozgások és fizikális erőnlét fejlesztése:

- egyensúlyfejlesztés
- szem-kéz- szem-láb koordináció
- ritmikus tevékenységgel a ritmusérzék fejlesztése

Testséma fejlesztése:

- testrészek ismerete

- a test koordinációjának alakítása,
- a testfogalom kialakítása,
- a kezesség (lateralitás fejlesztése, a dominancia) erősítése.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban!
- Célunk az is, hogy a szülőket képessé tegyük az egészségesebb életmód követésére.

Kötelező testnevelés foglalkozások:
Tudatos fejlesztéssel történnek a mozgás és testséma programok alkalmazásával.
Már a 4-5 éveseknél a testséma fejlesztésből az oldaliság érzékeltetése kap kiemelt szerepet. A mozgásfejlesztésben előtérbe kerülnek az egyensúlygyakorlatok, koordinációt fejlesztő gyakorlatok és a tér mozgásos megismerése.

Az 5-6-7 éveseknél pedig nagy hangsúlyt élvez a finommozgás, az észlelés, a mozgás közbeni alaklátás és formaállandóság fejlesztése is.

Zenés torna, utánzó mozdulatokkal
A gyakorlatokat zenére végezzük, az utánzásos és játékos formájú gyakorlatvezetéssel. Így minden foglalkozáson zenés fejlesztést is alkalmazunk, hogy a koncentráló képességet a keresztezett adaptáció segítségével fokozzuk. Sőt a zene ritmusának felhasználásával a gyerekek ritmusérzékét is tudjuk fejleszteni. A zene alkalmazása nagyon fontos, mert a zene alapjában véve is mozgásra csábít. Serkentően hat a gyerekekre és elterelik a figyelmet a gyakorlatok nehézségéről is. Állatok mozgásának utánzása. / hát-gerinc domborítása, hát-gerinc homorítása, törzs oldalirányú elhajlítása, gerinc melletti izmokat erősíti.../

A rendszeres nevelőmunka hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásos játékok, melyeket a gyermekek rendszeresen kezdeményezik. Erre jó lehetőséget kínál mind a csoportszoba, tornaszoba, kedvező időjárás esetén pedig óvoda udvara.
A testnevelési foglalkozások az óvodapedagógus által szervezett kötelező tevékenységek.
Ez persze nem jelent kényszert a gyermek számára. Ha egészségügyi okok miatt a gyermek nem tud, nem akar részt venni a foglalkozáson, lehetősége van arra, hogy a másik óvónőjével tevékenykedjen.

Feladataink a mindennapi testnevelés megszervezésében

- Megfelelő hely, idő és tér biztosítása a mindennapi testneveléshez, és egyéb életmódot erősítő tevékenységekhez az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára. Meglévő tornaszobánk, eszközeink maximális kihasználására törekedünk, felhasználjuk az udvari játékokat az udvari

testneveléshez. Csoportszobáink tágassága is felhasználható. Udvari mozgástevékenység bővítése céljából az udvaron:

- függeszkedés feltételeinek megteremtése
- egyensúlyozó helyek kialakítása (különböző magasságú, több méretű farönkök elhelyezése),
- Megfelelő bemutatás, játékba való bekapcsolódás az óvodapedagógus részéről.
- Differenciált egyénre szabott képességfejlesztés.
- A helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatása, mozgásfejlesztő játékok alkalmazása.
- A gyermek egyensúlyérzékének, harmonikus, összerendezett mozgásának kialakítása.
- Erő és állóképesség fejlesztése, melyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.

A fejlesztés tartalma:

- Motoros képességek és fejlesztésük
- Kondícionális képességek: erő, állóképesség, gyorsaság.
- Koordináló képességek: téri tájékozódási képesség.
- Mozgékonyság, hajlékonyság.
- Nevelési feladatok (pl. kitartás, versenyszellem, fegyelem, társra figyelés stb.)

Mozgásanyag:

Játékok

Az óvodapedagógus a gyermekcsoport összetételének, fejlettségi szintjének figyelembe vételével válasszon játékokat.

- Futó játékok
- Fogó játékok
- Egyéni, páros, csoportos versengések
- Sorversenyek
- Váltóversenyek

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyerekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Növekszik teljesítőképességük, mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá válik.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Versenyjátékok játszásakor betartják a szabályokat.
- Sokoldalú mozgástapasztalatokkal rendelkeznek.
- Bizonyos mozgásformákat készség szintjén tudják végrehajtani.

6. A külső világ tevékeny megismerése

Programunk célja, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson a külső világ tevékeny megismeréséhez és megértéséhez. A közvetlen megfigyelésre, tapasztalatszerzésre a szűkebb és tágabb környezetből nagy hangsúly fektetünk.

Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, néphagyományok és a családi kultúra értékeire felhívni a figyelmet. A rácsodálkozás élményétől a megismerésen keresztül vezet az út oda, hogy a gyermek megszeresse és óvja környezetét.

A tapasztalatszerzés mindig természetes környezetben, a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, az udvaron történik. A társadalmi környezet megismertetése is lényeges feladatunk, mely magába foglalja a testápolástól a közlekedésig, a családtól a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek a társadalomba való beilleszkedését segíti.
Célunk, hogy a környezet megismerése során szerzett tapasztalatokat tevékenységeiben alkalmazza a kisgyermek, és mindez segítse elő az önálló véleményalkotását, fejlődjön döntési képessége a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladataink a természeti és társadalmi környezet megismertetése terén:

Megfelelő feltételek megteremtése a tapasztalatszerzéshez.

- Változatos élmények nyújtása a természeti, társadalmi környezetből.
- Bekapcsolódunk a városnapok rendezvénysorozatába (kiállítások megtekintése, gyermekkoncert, valamint színházlátogatás).
- Gazdasági udvar látogatása.
- Folyamatosan megfigyeljük a környezetünkben zajló mezőgazdasági munkákat.
- A helyi intézmények, munkahelyek meglátogatása (posta, gyógyszertár, Takarékszövetkezet, orvosi rendelő, üzletek).
- Biztosítunk minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedéshez. Kerti szerszámok, magvak, palánták, évelő növények, virághagymák folyamatos beszerzése.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük.
- Élősarok, konyha- és virágoskert biztosítása az óvodában, kisállattartás megvalósítása.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlesztés tartalma:

- A foglalkozások anyaga, témakörei azonosak mindhárom csoport számára, a differenciálás a megoldás módjában és az elvárásokban van.

A helyes óvodai életmód hatására kialakulnak azok a szokások, amelyek megalapozzák a környezetbarát életvitelt, amely példa a szülők és a közvetlen környezet számára is. Célunk, hogy az óvodáskorú gyermekek minél többet tudjanak meg környezetükről, óvják értékeit és így kellő tájékozottságot szerezzenek környezetük védelmének fontosságát illetően.

- A gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismertetése, megszerettetése;
- a természeti és társadalmi környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony alakítása;
- a helyi sajátosságok felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása környezettudatos életvitel kialakítása (az energiával; vízzel, árammal való takarékoskodás)
- Az óvodapedagógusaink lehetővé teszik a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését. Alkalmat, időt, helyet, eszközöket biztosítanak a spontán és szervezett tapasztalat és ismeret szerzésére. Elsődleges számunkra az élményközpontú, életkori sajátosságokat figyelembe vevő tevékenységen alapuló nevelés megvalósítása.

Társadalmi környezet megismerése

- család
- néphagyományok
- testünk ápolása, orvos gyógyító munkája
- az óvoda környezetének megfigyelése, megismerése
- tapasztalatok, különböző foglalkozási ágakról
- közlekedés alapvető szabályai
- iskola

Természeti környezet megismerése

- évszakok, s azok jellemzői
- állatvilág
- növényvilág
- az időjárás és elemei
- a természet és alkotóinak jellemzői
- ismerkedés a földgömbbel (szárazföldek, vizek)
- örökzöld és lombhullató fák
- a talaj közvetlen közelében zajló élet megfigyelése (nagyítókkal)
- állatvilág alkalmazkodása az évszakokhoz (téli madáretetés)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Tudja nevét, lakóhelyét, szülei foglalkozását, születési helyét, idejét.
- Ismeri, és jól alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait és a közlekedési eszközöket.
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket és állatokat, azok gondozását és védelmét. Tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Különbséget tud tenni az évszakok között, gyönyörködni tud szépségében, felismeri a napszakokat.
- Felismeri az időjárás és az öltözködés összefüggéseit.
- Ismeri a környezetében lévő intézményeket.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait.

A gyermek a környezet megismerése révén **matematikai tartalmú** tapasztalatok, ismeretek birtokába jut, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza:

- Eszközök, tevékenységek biztosítása a matematikai ismeretek, tapasztalatok megszerzése, bővítése érdekében. Megbízható képzetek kialakítása.
- A komplex foglalkozások, kezdeményezések alkalmával támaszkodjunk a gyermekek ötleteire, igényeire, élményeire.
- Az értelmi képességek fejlesztése játékosan, játékba ágyazottan történjen.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének kielégítése és fejlesztése.

A fejlesztés tartalma:

1. Tárgyak, személyek összehasonlítása, válogatások, rendezések, halmazképzések.

- Tárgyak, személyek tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Tárgyak, személyek összehasonlítása, felismert tulajdonságok szerint (mi változott meg? játék)
- Kiválogatás, általánosítás kiemelt tulajdonság szerint.
- Szétválogatás (osztályozás) meghatározott tulajdonság szerint.
- Rendezés meghatározott elv, szempont, tulajdonság szerint.
- Irányított összehasonlítás.
- Szavakban történő összehasonlítás.

2. Számfogalom előkészítése, megalapozása

- Mennyiségek összemérése (hosszúság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, térfogat, terület).
- Halmazok összehasonlítása, összemérése (párosítások, több, kevesebb, ugyanannyi).
- A mennyiség mérhető nagysága – mérések. Egységgel való mérés lehetőségei.
- A halmazok számlálható tulajdonságai: darabszám – természetes számok, sorszámok.

- Halmazokkal végezhető műveletek (hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel, halmazok bontása).

3. Tapasztalatok geometria tárgykörében

- Építések, alkotások szabadon és másolással.
- Tevékenység tükörrel.
- Tájékozódás térben, síkban.
- Ismerkedés a geometriai formákkal.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen vállalkoznak a felvetett, vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek tárgyak, személyek tulajdonságainak, mennyiség, nagyság, forma, szín szerinti felismerésére, összehasonlítására; a tulajdonságok szerinti válogatásra, rendezésre.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig.
- Alkalmazni tudják a hozzátevés, elvevés, ugyanannyivá tétel, bontás, párosítás műveleteit.
- Ismerik és értik a helyeket, térbeli viszonyokat kifejező névutókat, szavakat, megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat.
- Azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Képesek geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes tulajdonságokat megnevezni.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka a gyermek számára játékos jellegű, örömteli, aktív tevékenység, cselekvő tanulás. A munka értékteremtő szerepe jelentős, ezért fontosnak tartjuk az önállóság, öntevékenység lehetőségének megteremtését. A munkatevékenység során a gyermek nyitottságára, megismerési vágyára, aktivitására örömmel és szívesen végzett aktív tevékenységére alapozunk.
Fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, beépüljön az óvodai mindennapokba. A különböző munkafajták végzése során (önkiszolgálás, naposság, a gyermekek saját személyével kapcsolatos, illetve a csoport érdekében elvégzett munkák, kerti munka, növény- állatgondozás, vagy egyéb munka) a tevékenykedtetésen van a hangsúly.
Lényeges, hogy a gyermekek meg tanuljanak önállóan dönteni, hiszen a döntési képességek fejlődése elősegíti a gyermekek életre való felkészítését, saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő pozitív értékelést igényel.

Feladataink a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Lehetőség biztosítása a munkatevékenységhez, a gyermek kedve és képessége szerint önként.
- Megfelelő feltételek, munkaeszközök biztosítása (kerti szerszámok beszerzése).
- A munkaeszközök a gyermekek számára elérhető helyen történő tárolása.
- Önálló munkavégzés lehetőségeinek megteremtése.
- A munka állandóságának, folyamatosságának, fokozatosságának biztosítása.
- A gyermek fejlettségének megfelelő pozitív értékelés.
- Az otthoni munkatevékenység fontosságának hangsúlyozása.
- Saját és mások elismerésére nevelés
- Munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok kialakítása, kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság alakítása
- közösségi kapcsolatok, a kötelesség- és felelősségvállalás alakításának eszközei a saját és mások elismerésére nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A naposi munkát önállóan, igényesen végzik.
- Az állandóan használt eszközöket és felszerelési tárgyakat önállóan előveszik, kiosztják, helyrerakják.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, vigyáznak a terem rendjére.
- A gyerekek egyénenként és közösen gyűjtenek különböző terméseket, kavicsokat, gondozzák az élősarokban található növényeket, állatokat.
- Az udvar és a kert évszaknak megfelelő gondozása, művelése.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan elvégzik személyükkel kapcsolatos teendőket.

8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék és a tevékenységekben megvalósuló tanulás teljes mértékben összekapcsolódik az óvodáskorban. A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a tejes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A nagyfokú tevékenységi vágy tapasztalatszerzés, cselekvésre ösztönöz, miközben újabb és újabb felfedezéseket tesz. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodai tanulás azonban szélesebb értelmű, a nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán vagy irányított módon tanuljon a kisgyermek. Alapkészségei, a megfigyelés, a bevésés és felidézés gyakorlati tevékenységbe játékba integrált tevékenységekben cselekvésbe ágyazottan fejlődik. A közvetlen környezet folyamatos megismerésének, a sokoldalú cselekedtetésnek és többoldalú tapasztalatszerzésnek központi szerepet tulajdonítunk a tanulási folyamatban.

Célunk, hogy a gyermek belső motiváltságból, felfedezéssel, örömmel tanuljon. A követelményeket, feladatokat a gyerekek egyéni képességeihez, adottságaihoz mérjük. Az óvodás gyermekek kompetenciájának a környezetből és az óvodai élet során megszerzett ismereteinek, tudásának fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése fontos célunk. Az óvodapedagógusok a tanulást támogató környezet megteremtése során építenek a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A foglalkozásokat az óvodapedagógusok döntése alapján spontán, és szervezett tevékenységek formáiban valósítjuk meg.

Feladataink a tanulással kapcsolatban:

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermekek megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- a gyermek cselekvő aktivitásának előidézése, több érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése
- Megfelelő szituációk létrehozása, ahol a gyermekek a felfedezés, kutatás örömeit átélhetik, cselekvéses tanulás, spontán játékos tapasztalatszerzés irányítása.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása, felfedezés örömének megláttatása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése.
- Tapasztalatszerzés útján a gyermekek ismerjék meg saját teljesítőképességüket.
- A gyermekek buzdítása dicsérettel, pozitív megerősítéssel.
- Az iskolás módszerek alkalmazása óvodában ne jelenjen meg.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos minta-és modellkövetés magatartás- és viselkedés, szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos cselekvéses tanulás

- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás

9. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

Az óvoda ünnepeinek megszervezése során, nem csupán az ünnepnapon, hanem a közös készülődésen, a változatos tevékenységek megszervezése által, a várakozáson van a fő hangsúly. Az ünnepek menetét, szervezését, a szülőkkel, gyermekekkel megbeszéljük.
Óvodánkban a Szülői Szervezet aktívan bekapcsolódik az óvodai ünnepek, ünnepélyek, rendezvények lebonyolításába, megszervezésébe (pl. Farsang, Gyermeknap, Mikulás stb.). Az ünnepek egy része csoportonként zajlik (pl. Tanévzáró ünnepély, születésnapok, anyák napja megünneplése) más része az óvoda közös ünnepe (pl., Farsang, stb.).

Az óvodai élet hagyományos ünnepei

- Mikulás ünnepség
- Anyák napja
- Gyermeknap
- Ballagás, nagyok búcsúja
- A gyermekek név- és születésnapjai

Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek

- Karácsony
- Farsang
- Húsvét

Nemzeti ünnepeink, és egyéb ünnepek

- október 23.
- március 15.

Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek

- Városnap
- Idősek világnapja
- Adventi gyertyagyújtás
- Színházi előadások
- Takarékosság világnapja

Természeti, zöld jeles napok ünnepek, melyek adott alkalomhoz kapcsolódnak

- Takarítás világnapja szeptember 20.
- Állatok világnapja október 4.
- Márton nap november 11.
- Medve les február 2.
- Beporzók napja március 10.
- Víz napja március 22.
- Föld napja április 22.
- Madarak-fák napja május 10.

VI. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.
A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:
a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
3. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:
a) az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
b) megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
c) a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4. Az egészségesen fejlődő gyermek:
a) érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
b) elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.
5. Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára.
A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
6. A szociálisan érett gyermek:
a) egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
b) feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
7. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.
8. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.
9. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VII. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

A tehetséges, valamint a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő, valamint hallássérült gyermekek óvodai ellátása

1. Bevezetés – intézményi szemlélet

Intézményünk befogadó szemléletű óvoda, amely minden gyermek számára biztosítja a fejlődéshez, neveléshez, biztonsághoz és szeretethez való jogot.
Kiemelt figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű (SNI), beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő (BTMN), valamint a hallássérült gyermekek egyéni szükségleteire.
A gyermekek fejlesztése, beilleszkedésük támogatása, és esélyegyenlőségük biztosítása érdekében komplex, sokszempontú megközelítést alkalmazunk, amelynek része az együttműködés a szülőkkel, szakemberekkel, valamint az óvodai közösség érzékenyítése.

2. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Az SNI gyermekek fejlesztése az egyéni képességekhez igazított pedagógiai gyakorlat szerint történik. Egyéni fejlesztési tervet készítünk számukra, figyelembe véve a szakértői bizottság véleményét, a szülők és az óvodapedagógusok és gyógypedagógusok észrevételeit.
A gyermekek részt vesznek egyéni és kiscsoportos fejlesztésekben, a tevékenységek során differenciált módon kapcsolódnak be a csoport életébe.
A napirend strukturált, vizuálisan támogatott, kiszámítható. A nevelés folyamatában a gyermek szükségleteit figyelembe vevő módszereket alkalmazunk: vizuális támogatás, mozgásos megerősítés, egyéni tempóhoz igazított tanulás.

3. A BTMN gyermekek támogatása

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztése differenciált nevelést, sok pozitív megerősítést, kis lépésekben történő haladást igényel.
A fejlesztőpedagógus rendszeresen foglalkozik a BTMN gyermekekkel egyéni vagy kiscsoportos keretek között.
A gyermekekkel való munka során játékos, tevékenységalapú módszereket alkalmazunk, melyek segítik a figyelem, az emlékezet, a feladattudat és a szociális kompetenciák fejlődését.
Kiemelt figyelmet fordítunk a viselkedés formálásra, szabálytudat erősítésére, a frusztrációkezelés tanítására. Az óvodapedagógusok és asszisztensek szoros együttműködésben dolgoznak a gyermekekkel.

4. A hallássérült gyermekek integrációja

A hallássérült gyermekek nevelése során a kommunikációs akadálymentesítés kiemelt fontosságú. A gyermekeket segédeszközük (hallókészülék, cochleáris implantátum) használatában támogatjuk, biztosítjuk a nyugodt, zajszegény környezetet.
A pedagógusok beszédét vizuális elemekkel (képek, piktogramok, gesztusok) kísérik, hogy a gyermekek jobban megértsék a közlendőt. A hallássérült gyermekek ülőhelyét úgy választjuk meg, hogy lássák a beszélőt és társakat.
A társas kapcsolatok fejlesztését célzott játékhelyzetekkel és érzékenyítő tevékenységekkel segítjük. A szülőkkel és a hallássérülést ellátó szakemberekkel rendszeres a kapcsolattartás.

5. A mindennapi óvodai élethez való kapcsolódás

A gyermekek a mindennapi óvodai élet szerves részei. Tevékenységeink során a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez, sajátos igényeihez igazodva biztosítjuk a részvétel lehetőségét.

A napirend rugalmasan alkalmazkodik a gyermek egyéni szükségleteihez. Játékos, mozgásos, érzékszervi és szociális készségeket fejlesztő tevékenységeket kínálunk számukra.

A csoportszobai környezet akadálymentes, strukturált, jól átlátható. A vizuális elemek segítik a tájékozódást, a képek és jelek pedig a megértést támogatják.

6. Team munka, dokumentáció, értékelés

A gyermekek fejlődését a nevelőtestület tagjai team munkában kísérik figyelemmel.

A fejlesztőpedagógus, a gyógypedagógus, logopédus, a csoportos óvodapedagógus és az asszisztensek közösen dolgoznak a gyermek sikeres integrációján.

Az egyéni fejlesztési tervek a pedagógiai szakszolgálat szakértői véleménye alapján készülnek. A fejlesztési folyamatokat naplóban, fejlődési lapon és szükség szerint eseti dokumentációban rögzítjük.

A szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás során visszajelzést adunk, és bevonjuk őket a fejlesztés folyamatába.

7. Jogszabályi háttér

A fentiekben megfogalmazott pedagógiai elveket és gyakorlatokat a következő jogszabályok támasztják alá:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.) – különösen a 4. § és 14. §
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- A fogyatékossággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezmény

Óvodánk speciális szolgáltatásai

a) **Logopédiai foglalkozás**
   Igénybevevők köre: beazonosított beszédhibás gyermekek
   Célja: beszédhibák kijavítása, tiszta hangképzés, kommunikációs készség fejlesztése.
b) **Gyógypedagógusi fejlesztő foglalkozások**
   Igénybevevők köre: Sajátos nevelési igényű gyermekek
   Célja: differenciált foglalkoztatás, fejlesztés fejlesztési terv alapján
c) **Gyógytestnevelés**
   Igénybevevők köre: Ortopédiai szűrés alapján kiszűrt gyermekek.
   Célja: mozgásában akadályozott gyermekek fejlesztése gyógytestnevelés által.

d) Fejlesztőpedagógiai ellátás

Igénybevevők köre: beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Célja: differenciált foglalkoztatás, fejlesztés fejlesztési terv alapján

Egyéni fejlesztési terv:

Tartalma:
- Gyermek neve, születési ideje
- Óvodai felvétel ideje
- Szakértői bizottság megnevezése, a szakvélemény dátuma, felülvizsgálat ideje
- Diagnózis, vizsgálati eredmények
- Fejlesztendő területek
- Fejlesztési ütemterv havi bontásban
- Elért eredmények

Az egyéni fejlesztési tervek, a gyermekek egyéni fejlődési nyomon követése az ovikréta felületén történik, melyről évente két alkalommal tájékoztatást kap a szülő.

Vizsgálatok:
Beszédfejlődés: DIFER-Nagy József(végezheti óvodapedagógus,óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus)
Dyslexia szűrés Marosits féle

Sikerkritérium:
- A sajátos nevelési igényű gyermek beilleszkedik az óvodai csoportba, amely közösség húzóerőként hat rá.
- Szívesen jár óvodába
- Örömmel vesznek részt speciális tevékenységekben
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés
- Gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődnek.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodik, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség, felértékelődik az egészség, mint érték.

Célok, feladatok:
- A testi fogyatékosságból és a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzdő gyermekeknél a hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása
- A meglévő ép funkciók bevonása hiányzók pótlása érdekében
- A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása

- A szükséges speciális eszközök elfogadtatása és használatuk magtanítása
- Az egyéni sikereket segítőtulajdonságok, funkciók fejlesztése. A fejlesztés rövidtávúcéljaitmindenesetbenafejleszthetőségetmegfogalmazógyógypedagógiai-orvosi-pszichológia komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

Kiemelt képességű gyermek-tehetséggondozás

A tehetségígéret már óvodás korban megmutatkozik. Ezért elengedhetetlen a gyermekekben rejlő lehetőségek kiaknázása szempontjából a tehetség korai azonosítása, gondozása, és fejlesztése. A kiemelkedő képességre utaló jelek már, 2-3 éves korban észrevehetőek. A tehetséges gyermekek is különbözhetnek egymástól, ugyanis tehetségük sokféle területen megmutatkozhat, és személyiségük is sokféle lehet.

A tehetség felismerésében a pedagógusnak kulcsszerepe van, ezért a tehetség felismeréséhez sokrétű tevékenységeket biztosítunk, hogy a gyermekek megmutathassák, kipróbálhassák képességeiket, mert csak így derülhet ki, hogy mire képesek.

Fontosnak tartjuk, hogy felkínáljunk bizonyos tevékenységeket ahhoz, hogy a tehetség ne maradjon rejtve, hiszen mindenki tehetséges valamiben. Előfordulhat, hogy a kiemelkedő képességű gyermekek teljesítménye nem mindig jó, fejlődésük, nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt az óvodai munkában. Óvodai szociális beilleszkedésükhöz szükséges a pedagógusok segítése, az egyéni bánásmód, elengedhetetlen az óvoda és a család szoros együttműködése.

Szolgáltatásaink: 5 éves kortól

Gyermeknéptánc – közös együttműködés keretén belül a helyi általános iskolával, szakképzett gyermektánc pedagógussal

Barkács műhely – óvodapedagógusok vezetésével

Bozsik Foci – szakképzett edző vezetésével a BOZSIK POROGRAMBAN való részvétellel.

VIII. Gyermekvédelem

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A kedvezőtlen szociális, gazdasági és családi hatások, az egyre jobban érzékelhető életvezetési problémák megjelennek az intézményekben a gyermekek teljesítmény-viselkedés- és kapcsolat zavarainak formájában.

A nevelési - oktatási intézmények az 1997. évi XXXI. sz. gyermekvédelmi törvénye értelmében *„kapcsolódó feladatot látnak el - a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében*" (17. §. (1).)
Fontos feladata tehát az intézménynek, hogy felismerje a problémát, keresse az okokat, nyújtson segítséget, illetve jelezzen az illetékes szakembereknek és hatóságnak, valamint e téren működjön együtt velük. Alapelvek meghatározásnál egyik kiinduló pont, hogy a gyermeket, mint fejlődő személyiséget gondoskodás és különleges védelem illeti meg.

Óvodai nevelésben részt vesz az a gyermek

- akinek a szülője dolgozik,
- akinek a szülője beteg vagy valamilyen ok miatt nem tud gyermekéről gondoskodni,
- akinek a testi és szellemi fejlődése a családban nem megfelelően biztosított,
- aki egyedül neveli gyermekét,
- aki három vagy több gyermeket nevel, / kivéve azt, akire nézve eltartója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozási díjban, vagy ápolási díjban részesül/,
- akinek szülője, gondozója szociális helyzete miatt az ellátásáról nem tud gondoskodni.

Célunk

- a prevenció,
- a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése,
- a veszélyeztető problémák megelőzése és megoldásra való törekvés,
- a gyermek családban történő nevelésének elősegítése,
- a gyermeki szükségletek és jogok minél maradéktalanabb érvényesítése,
- kompetenciánkon belül segítségadás családnak, gyermekeknek (életvezetési tanácsok nyújtása).

Feladatunk

- Biztosítani a szükséges feltételeket a gyermekvédelmi felelős munkájához.
- A szülőket tájékoztatni a gyermekvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A hátrányos és veszélyeztetettség jeleinek észlelése.
- Az ártalmazó okok enyhítése, megszüntetésére való törekvés.
- Szükség esetén jelzést tenni a Gyermekjóléti Szolgálatnál, súlyosabb esetben hatósági eljárás kezdeményezése.
- A szülők értékrendjének formálása, felvilágosító ismeret és életmód, életvezetési tanácsok nyújtása a családoknak: mit?, miért?, hogyan?.

A gyermekvédelem helyi működési rendszere:

- A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységünk szorosan kapcsolódik az óvodai élet egészének feladataihoz, célkitűzéseihez, a nevelési programunkban megfogalmazottak megvalósításához.

Az intézményünkre vonatkozó nevelési feladatok:

- Szociális
- Mentális
- Higiéniás
- Pszichoszomatikus segítségnyújtás.

Az óvodában folyó gyermekvédelmi munkái végzők jeladatai

Az óvodapedagógus gyermekvédelmi feladatai:

- Elősegíteni a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését.
- Zökkenőmentessé tenni a gyermekek beilleszkedését az óvodába és a gyermekcsoportba.
- Figyelemmel kísérni a rendszeres óvodába járást.
- A gyermeknek és a családjának megismerésére törekvés.
- Biztosítani kell a gyermeki jogok érvényesülését.
- Javaslattétel a védő-óvó intézkedésekre.
- Elősegíteni a veszélyeztetettségből eredő hátrányok csökkentését, megszüntetését.
- Lehetőségeinkhez mérten fejleszteni és kiaknázni a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett, de tehetséges gyermekek képességeit.
- Ismerje meg a gyermekeket és a családokat.
- Tájékoztassa a szülőt, ha a gyermeke jogainak megóvása, vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Szükség esetén vegye fel a kapcsolatot a társintézményekkel a vezetővel való egyeztetés után.
- Vegye igénybe a Nevelési Tanácsadó szolgáltatásait.
- Fejlesztő pedagógussal, pszichológussal folyamatosan tartsa a kapcsolatot.
- Kezdeményezze az anyagilag hátrányos helyzetű családok megsegítését.
- Végezzen környezettanulmányt a veszélyeztetett gyermekeknél, a tapasztalatokat rögzítse írásban.
- A vezetővel való egyeztetés után vegye fel a kapcsolatot a Gyermekvédelmi felelőssel.
- Dokumentálja a tett intézkedéseket a gyermek személyiséglapján.
- Évente mérje fel környezetének jellemzőit gyermekvédelmi szempontból:

- Milyen környezetből járnak a gyermekek?
- Milyen a szülők iskolázottsága?
- Milyen arányú a munkanélküliség?

- Veszélyeztetett gyermekeket tartsa nyilván.
- Hátrányos helyzetű gyermekeket tartsa nyilván.
- A halmozottan hátrányos gyermekeket tartsa nyilván.
- Három vagy többgyermekes családban élő gyermekek számát tartsa nyilván.
- Csonka családban nevelkedő gyermekeket tartsa nyilván.
- Sajátos nevelési igényű gyermekek számát tartsa nyilván.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- gyermeki jogok védelme,
- segíti a gyermeket a megfelelő ellátásához való hozzájutásban,
- részt vesz a gyermekjóléti szolgálat esetmegbeszélésén, illetve területi gyermekvédelmi szakszolgálat értekezletén,
- a védőnők segítségével és a fenntartó nyilvántartása alapján minden Csanádpalota közigazgatási területén élő tanköteles korúvá váló gyermeket óvodai nevelésben részesítünk,
- figyelemmel kíséri a gyermekek folyamatos óvodába járását, s ha tartósan igazolatlan távolmaradást tapasztalnak, megteszi az észrevételeket az óvodavezető és a fenntartó felé.
- Pedagógiai Programunkban kitűzött feladatokat folyamatosan minden pedagógus végzi a gyermekvédelmi felelős irányításával. A családokkal és a pedagógusokkal együttműködve tegyen lépéseket a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmak kiküszöbölésére. Védje őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól, próbálja ellensúlyozni a veszélyeztető hatásokat. A gyermekvédelmi felelőst az intézmény igazgatója bízza meg. Képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi érdekeket, szervezi és irányítja személyes részvételével ezen szempontok érvényesülését.
- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot, Munkatervet az adott nevelési évre. Féléves és éves Beszámolót készít.
- A nevelési év elején szülői értekezleten tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységünkről, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó társintézményekkel vehetik fel a kapcsolatot.
- Figyelemmel kíséri a Pedagógiai Program gyermekvédelmi feladatainak megvalósulását.
- Eseti és rendszeres egyeztetéseket, tájékoztatást tart az önkormányzat illetékes előadójával és a gyermekjóléti szolgálattal.
- Évente egyszer tájékoztatja munkájáról a nevelőtestületet.
- Minden fontosabb intézkedésről, beavatkozásról-eredményről tájékoztatja a főigazgatót.

- Nyilvántartást vezet a hátrányos és veszélyeztetett gyerekekről, elvégzett intézkedésekről és azok eredményességéről (ezt a csoportok óvónőivel együtt közösen végzik).
- Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vételt és a megszüntetés okait.
- Elősegíti a csoportban dolgozó óvónők gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységét, szükség esetén családlátogatást végeznek együttesen.
- Eszmecserét folytat az óvónőkkel, a lehetséges eljárásokról, módszerekről, egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről, tanácsot, javaslatot ad.
- Ha a gyermek hátrányos helyzetének és veszélyeztetettségének megakadályozása érdekében tett óvodai intézkedés lehetőségei kimerültek, felveszi a kapcsolatot az illetékes szervekkel, egyénekkel. Úgy, mint:

– Védőnőkkel
– Gyermekorvossal
– Gyermekjóléti Szolgálattal
– Pedagógiai Szakszolgálattal
– Gyámhivatallal
– Jegyzővel

Óvodánk gyermekvédelmi felelősei összehangoltan dolgoznak a gyermekekért

- a gyermekjóléti szolgálat vezetőjével,
- a gyermekorvossal,
- a védőnőkkel,
- a gyámügy vezetőjével

A főigazgató gyermekvédelmi feladatai

- A gyermekvédelmi feladatok elvégzéséhez szükséges személyi- és tárgyi feltételek folyamatos biztosítása.
- A gyermekvédelmi felelős továbbképzésének biztosítása.
- A gyermekvédelmi munka anyagi eszközeinek biztosítása, illetve pályázatokon való részvételek elősegítése.
- Segítséget nyújt a gyermekvédelmi felelősnek, ha az adott probléma megoldásához nem rendelkezik elegendő jogkörrel.
- A gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmének biztosítása.
- Az óvoda dolgozóinak a hivatali titoktartási kötelezettség betartatása.
- A gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok megszervezése, és ellátása.
- A nevelőmunka egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermek-baleset megelőzése.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.
- A gyermekjóléti szolgálatot értesítse, ha a gyermek veszélyeztetett.

Óvodánkban gyermekvédelmi felelős kap megbízást arra, hogy e feladatot intézményegységi szinten tervezze és szervezze; kapcsolatot tartva, együttműködve az óvónőkkel és a gyermekjóléti szolgálattal, valamint a fenntartó önkormányzat gyámügyekkel foglalkozó előadójával és más szakemberekkel (védőnő, gyermekvédelmi ügyintéző, rendőr).
Munkáját az aktuális jogszabályokban megfogalmazottak alapján végzi. Az ifjúságvédelmi feladatoknak a nevelés minden területére ki kell terjednie. Rendszeres napi kapcsolatot igényel a főigazgató és az óvónők között.
Az óvónők az óvodai felvétel során felmérik azokat a gyermekeket, akiknek szociális helyzete miatt egyéni differenciált fejlesztés szükséges. Ez alapján készítik el az egyéni nevelési terveket. A szülői értekezletek alkalmával illetve családlátogatáskor segítséget adunk a neveléshez, gondozáshoz.

IX. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM

1. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS CÉLJA

Az óvodai egészségfejlesztés célját a *20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. §* határozza meg, mely szerint:
(1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési ¬oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.
(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési- oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A környezet és az egészség egymástól el nem választható fogalmak. A természet-környezet óvása, védelme intézményünk kiemelt feladata, e nélkül nem beszélhetünk egészséges emberi életről sem, mivel az ember a természet része. Az általa okozott természeti -, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére. Ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, és

programunkkal a szülők és környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartását is fejleszteni kívánjuk.
A mindennapos működés során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, egészségéhez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra

2. AZ EGÉSZSÉG MEGHATÁROZÁSA

Az egészség fogalmát az Egészségügyi Világszervezet így definiálta:
"Az egészség a testi (fizikai), a szellemi (pszichikus) és a társas-társadalmi (szociális) jólét állapota, nem csupán a betegség és nyomorékság hiánya."
Az élet és az egészség, az embernek semmi mással nem pótolható alapvető értéke. Nélküle sem egyéni, sem társadalmi lét, sem kultúra nem valósítható meg. Az egészség megszerzése, fenntartása és fejlesztése az egyed, illetve a közösség egész életén át tartó, az élethez, a sikeres önmegvalósításhoz és a társkapcsolatokhoz szükséges feladatát képezi. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik, ha kell, korrigálják.
Napjainkban az egészség megtartása, fejlesztése, az életre, a sikerre vonatkozó kompetenciák kialakítására épül, amely feltételezi a személyiség (testi, érzelmi, értelmi, akarati és társkapcsolati viselkedés) megismerését, gyakorlással erősíti a különböző élethelyzetekben a testi-lelki edzettséget, pótolja, kiegészíti a hiányzó egészségvédő képességet, továbbá attitűddé alakítja az egészségvédő magatartást.

3. HELYZETKÉP

Az intézmény környezete:

Óvodánk Csanádpalota szívében, a nagy forgalmú közlekedési utaktól mégis védve helyezkedik el. Az épület 2011-ben esett át teljeskörű felújításon, így elmondható, hogy az óvoda a mai igényeknek, szabványoknak minden féle téren megfelelő, modern környezetű. Óvodánkban nagy hangsúlyt fektetünk fás, ligetes, zöld terület kialakítására. Rendezett, tiszta parkosított udvart biztosítunk gyermekeink számára, ahol szép és biztonságos környezetben játszhatnak. Intézményünk több évben

megkapta az Állatbarát és Madárbarát óvoda címet is. A várost körülvevő természeti környezet remek lehetőséget kínál a folyamatos megfigyelésre. Csoportjaink lehetőség szerint a környező zöld övezetekbe látogatnak, kirándulnak el a legtöbbet.

Hagyományaink:

Környezetünk megismerésének és óvásának igényét, óvodai hagyományait tudatosan alakítjuk a gyermekekben a foglalkozásokon és a rendszeres környezetvédelmi tevékenykedtetés során is.

- Évente papírgyűjtést szervezünk,
- Külsős partnerünkkel élményszerző kirándulást szervezünk melynek célja a természet megszerettetése
- A külső környezetünk alakítására az udvarunkra faültetést, virágültetést szervezünk.
- A belső környezet alakításában, a csoportszobában a csoportok lehetőségeinek figyelembe vételével élősarkok berendezésére, akváriumban afrikai óriáscsigák tartására van lehetőségünk.
- A Víz Napja, Föld napja és Madarak Fák Napja, Állatok Világnapja programokba való bekapcsolódás egész éves tevékenykedtetést jelent a gyermekek számára.
- Óvodásaink testi- lelki fejlődésének megalapozására a családdal szorosan együttműködve szervezzük az egészségnevelő és prevenciós munkánkat.
- Hetente gyümölcsnapokat tartunk a szülők segítségével,
- Ősszel egészséghetet szervezünk a gyermekeknek és a családoknak, mely során az egészséges táplálkozást támogatva zöldség és gyümölcssalátákat készítünk a szülők
  támogatásával.
- A mozgás és a sport megszerettetése is központi feladatunk. Az egészség heti és a gyermek heti rendezvényeinken is mindig helyet kapnak a játékos sport délelőttök, sorversenyek.
- Minden évben aktívan veszünk részt a Kihívás Napján, amikor a délelőttöt mozgással, játékos sportolással töltjük ki
- Céljaink megvalósítása érdekében lehetőségeinkhez mérten élünk a pályázati lehetőségekkel.

4. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS KISGYERMEKKORBAN

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az óvodai nevelés alapvető feladatának a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg. Ezeknek a szükségleteknek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi potenciáljának elérését, azaz a lehetőséget arra, hogy a gyermek a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza. Az egészség fejlesztése kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Az egészségvédő potenciál fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészség védelme tanítható, fejleszthető. A kisgyermekkorban történő egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van. Ezeket figyelembe véve az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. Az óvodai nevelés elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére (promóció) és az egészségkárosodás megelőzésére (prevenció) irányuló egészségnevelő tevékenység. Mindkét egészségfejlesztési feladat vonatkozik a testi, a lelki és szociális nevelő tevékenységre. Az egészségnek a nevelési folyamat minden mozzanatában alapozó szerepe van. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészségvédelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. Az egészség hármas (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre az óvodapedagógusnak tudatosan kell felkészülnie.

5. AZ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK:

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 128. § (3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek különösen:

a.) Az egészséges táplálkozás.

b.) A mindennapos testmozgás.

c.) A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.

d.) A bántalmazás és erőszak megelőzése.

e.) A balesetek megelőzése és elsősegélynyújtás.

f.) A személyi higiéné területe.

a.) AZ EGÉSZSÉGES TÁPLÁLKOZÁS

Az egészségfejlesztési program az óvodásgyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítését szolgálja.
A helyes étkezési szokásokat kisgyermekkorban kell kialakítani épp úgy, mint az egészséges életmód egyéb jellemzőit, összetevőit /pl. a mozgásigény kifejlesztését, az alapvető személyi higiénés ismeretek elsajátítását és begyakorlását./ A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása, mivel az óvodás gyermek fejlődésének egy olyan periódusában van, melyre jellemző a nagyfokú és rendszeres fizikai aktivitás, a szervezet gyors növekedése, ami ennek megfelelő tápanyagfelvételt tesz szükségessé. A teljesítés nemcsak anyagiakon (élelmezési normán), de szemléleten (étrend-összeállításon), óvónői leleményességen (egészségpedagógiai kulturáltságon) és a szülők segítő együttműködésén is múlik.
A gyermeknek az egészséges táplálkozás érdekében naponta az öt alapélelmiszer csoport mindegyik tagjából kell fogyasztania. Az intézményeinkben különösen odafigyelünk a gyermekek egészséges étkeztetésére. A gyermekek gyakran fogyasztanak tejtermékeket, és az idénynek megfelelő gyümölcsöt és zöldségeket.
Az intézményünkben tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére. Igyekszünk meggyőzni a szülőket, hogy töröljék gyermekük étkezési szokásrendjéből a túl cukros, sós, zsíros ételeket, a cukrozott szörpöket, kólaféléket, a chipset, édességet. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt – életkori fejlettségüknek megfelelő szinten –, és legyenek részesei az önkiszolgálásnak. (naposi teendők)

Feladatok:

- A kulturált étkezési körülmények biztosítása.
- Óvodai napirend keretében az óvodapedagógusok a dajkákkal együttműködve ismertetik meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel- és italféleségekkel.
- Az étkezést örömtelivé tenni, jó hangulatot teremteni az ételek elfogyasztásához.
- Intenzív rágásra ösztönözni.
- Folyadék folyamatos biztosítása.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa, kés helyes használatának megismertetése.
- Fokozott figyelem a táplálékérzékeny gyermekek diétájára.
- A szülőkkel, támogatókkal közösen lehetőség szerint hetente gyümölcs- és zöldségnapok szervezése.
- Tanácsadás az érdeklődő szülőknek (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében játékos alkalmak teremtése arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. salátakészítés, tízórai összeállítása).
- Minden érzékszervet megmozgató tapasztalatszerzés során ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel: őszi piac, zöldséges üzlet, kertek látogatása, kóstoló és saláta készítése zöldségből, gyümölcsből.

b.) A MINDENNAPOS TESTNEVELÉS, TESTMOZGÁS

A modern kor és az azzal együtt járó technológiák a felnövekvő nemzedéket mozgásszegény életmódra kényszerítik. A fizikai teljesítmény romlása hosszú távon a szellemi képességek hanyatlásához vezethet.
Ennek megakadályozása, a gyerekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése érdekében óvodánk biztosítja a mindennapi mozgást. A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A mozgásos versengések során a gyermekek átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését is. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik is kiszélesednek.

E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

Feladataink:

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében azoknak a feltételeknek a megteremtése, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, követik a szervezet teherbíró-ellenálló- és alkalmazkodóképességét, valamint fejlesztik erejüket, ügyességüket, gyorsaságukat és állóképességüket.
- Az udvar lehetőségeinek kihasználása a gyermekek nagymozgásának fejlesztéséhez (járás, futás, kúszás, mászás).
- Minél több alkalom biztosítsa a szabad mozgásra, mivel ez gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgás-tevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére.
- A mozgásos tevékenységet, s azok eszközeit mindenkor a gyermekek életkorához, egyéni szükségleteihez, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez méretezzük.
- Irányított mozgásos játékokat szervezése korosztálynak megfelelően heti rendszerességgel, különböző időkerettel.
- Edzési lehetőség biztosítása a környezet, levegő, nap kihasználásával. Időjárástól függően napi 1-3 órát. A nyári napirend alakításánál az egész napos levegőn való tartózkodásra törekvés (kivétel az erős napsugárzás miatt a 12-15 óra közötti időszak).
- Az általános balesetvédelmi szabályok megismertetése, begyakoroltatása és ellenőrzése a gyermekek biztonságának és egészségének védelmében.
- A mozgás utáni regenerálódás biztosítsa.
- Szülők bevonása a programba.

c.) A TESTI ÉS LELKI EGÉSZSÉG FEJLESZTÉSE, A VISELKEDÉSI FÜGGŐSÉGEK, A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEKHEZ VEZETŐ SZEREK FOGYASZTÁSÁNAK MEGELŐZÉSE:

A dohányzás megelőzésének feladata

Felmérések igazolják, hogy az óvodás gyermekek családjának több mint felében él dohányzó felnőtt, aki kedvezőtlen mintát nyújt a gyermekek számára. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. Az óvoda egész területe dohányzásmentes terület. Törekszünk arra, hogy az intézményünk dolgozói ne dohányozzanak. A szülőket is ösztönözzük erre, hogy pozitív példát mutassanak a gyerekeiknek. és induljon mozgalom a kisgyermekek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében.

Ajánlott tevékenységek:

Szabad beszélgetések. A beszélgetés kezdeményezője lehet az óvodapedagógus, de lehet maga gyermek is (valamely aktuális eseménnyel, élménnyel, filmjelenettel stb. kapcsolatosan). A szabad beszélgetésben kisebb, önkéntesen csatlakozó gyermekcsoport vehet részt beszámolóval, események értékelésével, képek nézegetésével, stb. párhuzamosan.

Fontos: az önkéntes részvétel, a szabad megnyilatkozás és vélemény-nyilvánítás.

A dohányzás ártalmainak elemzésére szolgáló szabad beszélgetések kezdeményezésére a következő alkalmakat, lehetőségeket alkalmazzuk:

- Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás.
- Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

• Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

• Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, kellemes-e a füstös levegőjű teremben tartózkodni, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

d.) A BÁNTALMAZÁS ÉS ERŐSZAK MEGELŐZÉSE

A WHO definíciója:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul."

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem és fültanúja más bántalmazásának.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Feladataink:

• Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.

• A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és

ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

• A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.

• A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges.

e.) BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Intézményünkben külön felelőse van az elsősegélynyújtó doboz feltöltésére, karbantartására, hiányzó, sérült eszközök pótlására.

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Feladatunk:

Egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.

A feltételek biztosítása:

Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük a z óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat.

Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.

Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik olló, tű, kés, villa-.

A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk.

Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.

Az előírt szabályok betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról.

f.) SZEMÉLYI HIGIÉNÉ

A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC-használatát és a WC-papír használatát.

Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását, valamint ruházat higiéniáját, tárolási feladatait.

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak az óvoda mindennapos szokás rendjével.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és igényük kialakulását szolgálja.
A gyermek higiénés állapotának megítélése, szükség esetén a testápolás pótlása az óvodapedagógus, a dajka részéről bensőséges ellátást igényel. A higiénés szemlélet átadása tehát nem jelenthet a gyermek számára megszégyenítést.
Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítunk a gyermekeknek a tevékenység ellátására.
Alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Öltözködés

Az öltözködés során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. A szülőket arra ösztönözzük, hogy gyermeküket ne a divat szerint öltöztessék, hanem a kényelem szerint, hogy mozgásukban ne legyenek akadályoztatva, mert a megfelelő ruházatban a gyermek szabadon mozoghatnak, jól érzik magukat. A gyermekeknek saját öltözőszekrényük, ovis zsákjuk, tornazsákjuk van. Külön odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Pihenés

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a napi pihenés. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, a nyugalom és kényelmes ruházat. Az óvodában kényelmes „alvós" ruhában alszanak a gyermekek, melyet a szülők hoznak. A szülők gondoskodnak az ágynemű mosásáról.

Feladataink:

• Fontos feladatunknak tartjuk az egészséges életvitel, az egészséges életmód iránti igény megalapozását, kialakítását (rendszeres életritmus, megfelelő napirend).
• A helyes életritmus alakítása a családdal együtt, ezért javasoljuk a szülőknek, hogy az étkezések és a pihenés időpontját szombaton és vasárnap is célszerű betartani.
• A pihenéshez nyugodt, meghitt légkör biztosítása a csoportok hagyományainak megfelelően: éneklés, zenehallgatás, mesélés elalvás előtt.
• Figyelünk az egyéni szokásokra is, engedjük az „otthoni kedvencek" -kel való alvást.
• A kényelmes alvás érdekében rászoktatjuk őket a kényelmes „alvós" ruha használatára.
• Szoktatjuk a gyermekeket az egymás iránti toleranciára, pihenő idő alatt csendben vannak, nem zavarják a társaikat.

g.) KÖRNYEZETI HIGIÉNÉ

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékosságot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Feladataink:

Óvónők és dajkák közösen:
• A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
• A környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára nevelni.
• Az óvoda és az óvoda udvar tisztaságának megóvása, gondozása.
• Az óvoda épületének és környezetének szépítése, virágosítása.
• A foglalkoztató termek szellőztetése.
• A helyes fűtés és világítás biztosítása.
• Takarékoskodás az energiákkal: víz, gáz, áram, papír.

Dajkák:

- A helyiségek, mellékhelyiségek takarítása.
- A foglalkozási eszközök higiéniája, rendben tartása.

6. KAPCSOLATTARTÁS, EGYÜTTMŰKÖDÉS ELEMZÉSE

6.1. KAPCSOLAT A SZÜLŐKKEL

A család és az óvoda nevelési elveinek összehangolása igen fontos.

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. A szülők egészségkulturáltsága, valamint az óvodai egészségvédelemmel való kapcsolatuk jelentős tényező az egészségpedagógiai óvodai program megvalósításában. A szokásalakítás alapja a példamutatás, a tevékenységek gyakori végzése, ismétlése. Az óvodai szokásokról a szülőket is tájékoztatjuk, hiszen azok megszilárdulásának feltétele az egységes szemlélet. A szokások kialakításához mindig kapcsoljuk a helyes viselkedési szabályokat. a szülőket többféle formában is tájékoztatjuk programunkról: írásos összefoglaló, szülői értekezlet, fogadó óra.

6.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLATTAL (ORVOSSAL, VÉDŐNŐVEL)

Az óvoda egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. Az óvodai egészségügyi ellátás feladatait és feltételeit a **26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról** írja elő. Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése rendeletileg ¬kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem csökkentését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, fejtetvesség ellenőrzése az egészségfejlesztő alapképességek

regisztrálása, a közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének" jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

7. DIABÉTESZES GYERMEKEK ELLÁTÁSA AZ ÓVODÁBAN

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek és tanulók esetében az óvodában, valamint az iskola 1-8. évfolyamán az érintett intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető speciális ellátásról: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén, orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról.

Az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek ellátásához az Oktatási Hivatal biztosítja a szakmai továbbképzési lehetőséget a pedagógus vagy a legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személyek számára, amelynek elvégzését követően az 1-es típusú diabétesszel élő gyermekek óvodákban, iskolákban történő támogatása biztosítható. Intézményünk rendelkezik 1 fő „DiabMentor - szakmai továbbképzés pedagógusoknak a cukorbeteg gyerekek támogatásáért" című gyakorlati és online képzést végzett óvodapedagógussal, aki szükség esetén biztosítja a diabeteszes gyermekek ellátását.

Mi a cukorbetegség:

Az 1-es típusú cukorbetegség a hasnyálmirigy inzulintermelő sejtjeinek pusztulásával járó autoimmun betegség, amelyben a szervezet a számára szükséges inzulin pótlását külső forrásból igényli. A diabétesz tehát egyfajta anyagcsere-betegség, élethosszig tartó, folyamatos ellátást igénylő állapot, amely akár már csecsemőkorban is diagnosztizálásra kerülhet, így az érintett életét már kisgyermek korában is alapvetően befolyásolhatja. Mivel a gyermekek nem önállók, csecsemőkorban és korai gyermekkorban a cukorbetegségük ellátása a szüleik és az őket gondozók közvetlen napi feladata. Később, amikor bekerülnek a köznevelési-közoktatási rendszerbe, ellátásukhoz az intézményekben eltöltött időben az ottani dolgozók aktív részvétele is szükséges.

Cukorbeteg gyermek ellátása:

- Mivel az anyagcsere-betegség a gyermek értelmi és szellemi képességeire nincs hatással, így erre vonatkozó sajátos vagy speciális nevelést nem igényel. A diabéteszes gyermekekre az óvodai és iskolai ellátás tekintetében ugyanazok a törvények és jogszabályok vonatkoznak, mint nem diabéteszes társaikra.
- Bár a diabéteszes gyermekekre kimondottan külön szabályozás nem létezik, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebktv.) 8. § h. pontja értelmében egy személy egészségi állapota védett tulajdonságnak minősül és a védett tulajdonság miatti kedvezőtlenebb bánásmód kimeríti a közvetlen hátrányos megkülönböztetés tényállását.

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről hatályos szövege kimondja:

„1. § (1) A törvény célja olyan köznevelési rendszer megalkotása, amely elősegíti a gyermekek, fiatalok harmonikus lelki, testi és értelmi fejlődését, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságaik, műveltségük életkori sajátosságaiknak megfelelő, tudatos fejlesztése révén, és ezáltal erkölcsös, önálló életvitelre és céljaik elérésére, a magánérdeket a köz érdekeivel összeegyeztetni képes embereket, felelős állampolgárokat nevel. Kiemelt célja a nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás."

Diabmentor feladata:

- vércukor mérés
- felismerni a rosszullét jeleit
- inzulin beadása
- cukorbeteg gyerek étrendjének ismerete
- szülővel való szoros kapcsolattartás, gyermekről való tájékoztatás

X. Környezeti nevelés

Zöld óvoda pályázattal, és az Állatbarát Óvoda pályázattal kapcsolatos célok, feladatok

„Csak ha megértjük a világot, akkor tudunk aggódni érte.
Ha már aggódunk, akkor segíteni is fogunk rajta.
Ha segítünk is, azzal mindent
megtettünk a megmentéséért." /Jane Goodall/

Óvodánk sajátos arculatát a környezettudatos szemléletmód, biodiverzitás, környezetvédővé, állatbaráttá, állatvédővé, állatszeretővé nevelés jellemzi. A nevelő, oktató munkánk során a környezettudatos nevelést, a fenntarthatóságra nevelést, valamint az állatvédelem fontosságát hangsúlyozzuk, ennek szellemében alakítjuk a fejlődést elősegítő tevékenységeket. A bolygónk jövője rajtunk múlik. Óvodapedagógusként az is a feladataink közé tartozik, hogy gyermekeknek irányt mutassunk, segítsük őket. A környezettudatos felnőtté válás már gyermekkorban elkezdődik, így érdemes a környezetvédelemmel kapcsolatos edukációjukat minél korábban elkezdeni. A kicsik lemásolják a jó és a rossz példákat is, ezt mindig szem előtt kell tartanunk!

Zöld óvodai tartalmak, környezettudatosság

Zöld óvoda címre való törekvésünk kiemelten jelenik meg a mindennapjainkban. A harmadik előkészítő évünk után 2025-ben benyújtásra kerül az első pályázat mellyel Zöld óvoda címet szerezhetünk. Intézményünkben ennek érdekében Zöld óvoda munkaközösség működik, melynek köszönhetően számos természetközeli program kerül minden nevelési évben megrendezésre. A környezettudatosság egy összetett fogalom, amely magában foglalja a környezettel kapcsolatos tudatosságot, érzékenységet és felelősségvállalást. A környezettudatos ember tisztában van a környezeti problémákkal, és igyekszik úgy élni, hogy a lehető legkisebb mértékben károsítsa a Földet. Ezeket az üzeneteket közvetítjük a gyermekeknek a mindennapokban a tevékenységeinken, programjainkon keresztül.

Nevelési évenkénti programok havi lebontása:

Időpont	**Program megnevezése**
szeptember	Zöld jeles napok megbeszélése, évnyitó munkaközösségi értekezlet keretein belül. Konyhakertek terményeinek begyűjtése, őszi betakarítás. Takarítás világnapja szeptember 3. Házi savanyúság készítése a Csillag csoportban.

október	Komposztálása a felszedett konyhakerti növényeknek. Esővízgyűjtők kialakítása. Állatok világnapja október 4.- rajzverseny, terápiás kutya. Takarékossági világnap okt. utolsó munkanapja. Haltelepítés a horgásztónál.
november	Madáretetők, itatók karbantartása, folyamatos töltése Udvar rendbetétele, gallyak, levelek összeszedése.
december	Környezetünk téliesítése, fagycsap, homokozó játékok fedett helyre való elrakása, hó lapátolása, seprése, havas játékok, Luca búza ültetés Madáretetők folyamatos töltése, gyermekekkel való megfigyeltetés.
január	Zöld értekezlet, féléves értekezlet, szóbeli értékelés beszámoló. Belső tudásmegosztás, ötletelés Téli teendők elvégzése az udvaron.
február	Papírgyűjtés szervezése, hely kialakítása, konténer rendelés. Madárodúk karbantartása.
március	Víz világnapja március 22.- vizes nap szervezése állomásokkal Haltelepítés megtekintése a horgásztónál.
április	Bogárgyűjtő állomás rendbetétele, esetleges karbantartása Föld világnapja ápr. 22 (virágültetés, óvoda szépítés) Méhek világnapja ápr. 30. mézkóstolás, mézes reggeli. Óvodai konyhakert veteményezése
május	Külső helyszínen való élményszerzési lehetőség szervezése az óvoda összes gyermekének és dolgozóinak egyik külsős partnerünkkel. Kiskert folyamatos rendbetétele, eper szüretelése. Májusfa ültetés.
június	Környezetvédelmi világnap június 5.- Belső tudásmegosztás, évértékelő beszámoló készítése
július	Madáritatók vizének folyamatos cseréje Óvodakert gondozása
augusztus	Konyhakerti növények, termések folyamatos szedése, gondozása Aug. 30. Konyhakerti világnap

A környezettudatos nevelésünk célja:

A természeti, az épített környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások, készségek kialakítása. Segítséget kell

adni ahhoz, hogy a gyerekek nevelésekor a szokásrendszer és az életvitel kialakításakor a környezettel kapcsolatos szempontok, kellő hangsúllyal szerepeljenek.

A célt megfogalmazva közvetíthetjük az értékeket:

- létezni, vagy birtokolni döntése,
- a létezés csodájának elismerése, az élet szeretete, tisztelete, a külső, belső világ összekapcsolása,
- a természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása,
- törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra,
- a modernizáció és a gazdasági –technikai fejlődés során a természet erőforrásainak kihasználása helyett, annak kímélete.

Fontos feladatunknak tartjuk:

- a gondolkodásmód, az életmód, a szokásrendszer helyes alakítását, a természet szeretetére nevelést,
- az elődeink általi társadalmi értékek megóvására törekvést és ezeken keresztül a szülők szemléletmódjának alakítását,
- az attitűdformálást, a környezettel való harmonikus együttélést, mindezt a jeles napokkal is lehet, sőt kell alakítani.
- támogatni a gyermekek kreatív és kritikus gondolkodását,
- megerősíteni a fenntarthatóság szempontjából pozitív példákat, magatartásformákat,
- illetve saját magunk is ezekben jó példát mutatunk

Ezen célok és feladatok időszerűségét, fontosságát, környezetünk jelenlegi állapota is indokolja. Minden dolgozó a fenntarthatóság szellemében tevékenykedik, pozitív mintát nyújt, s óvodánk környezetét is ennek szellemében formáljuk.
A külső világ tevékeny megismerése valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. A komplex tapasztalatszerzés, tevékenykedtetés, egészséges életmódra nevelés, tudatos játékirányítás, újrahasznosítás, gyűjtés szolgálja a gyermekek megismerési vágyait, és mindez segít a megvalósításban.
Óvodai nevelésünkben, tudatosan jelenítjük meg a „zöld" tartalmakat. A már elkezdett és jól bevált gyakorlatok folytatása fejlesztését, (konyhakert gondozása, komposztálás, fatelepítés, odúk, madáretetők, madáritatók kihelyezése, természetes anyagok használata, újrahasznosítás stb.), valamint ezek bővítését minden esetben szem előtt tartjuk .Olyan eszközök beszerzésére mely a tevékenykedtetést segíti (nagyítók, távcsövek, mikroszkópok CD-k, könyvek, játékok és egyéb a gyermekek tapasztalat- és ismeretszerzését támogató eszközök) szerzünk be lehetőségeinkhez mérten. Népszerűsítjük a pedagógusok és a pedagógusok munkáját segítők körében, a szemléletformálást és a fenntartható fejlődést.

I. Állatbarát óvoda cím, állatvédelem

Intézményünk 2024 óta állatbarát óvoda, illetve 2023 óta madárbarát óvoda címmel büszkélkedhet. Előtte is nagy hangsúlyt fektettünk az állatvédelemre, állatszeretővé

nevelésre, de mostanra még hangsúlyosabban jelennek meg ezek a szemléletek a mindennapokban is. A megrendezett programjaink, tevékenységek tükrözik a dolgozók elkötelezettségét.

Nevelési évenkénti programok havi lebontása:

Időpont	**Program megnevezése**
szeptember	Madáritatók vizének folyamatos cseréje, kihelyezett itatótál vizének cseréje Állatvédelmi témahét (29-től)
október	Állatvédelmi témahét (12-ig) Állatok világnapja október 4.-rajzverseny házon belül
november	Madáretetők kihelyezése, töltése Márton nap (11)
december	Téli madárvédelem hangsúlyozása (foglalkozások)
január	Pingvinek és mókusok világnapja (20,21) féléves értekezlet, szóbeli értékelés beszámoló. Belső tudásmegosztás.
február	Rovarhotel állomás beszerzése Téli álmot alvó állatok megismerése (medve, sün stb.)
március	Állatvédelem pedagógia napja (10) Víz világnapja március 22. Haltelepítés megtekintése a horgásztónál
április	Bogárgyűjtő állomás kihelyezése Föld világnapja ápr. 22 (virágültetés) Állatbarát óvoda pályázat beadása (30)
május	május 10 madarak, fák napja- faültetés Madárbarát óvoda pályázat Méhek világnapja (20.) mézkóstolás, mézes reggeli
június	Környezetvédelmi világnap június 5.- szelektív hulladék válogatás játékosan, vízi állatok védelme foglalkozás
július	Madáritatók vizének folyamatos cseréje Nyári madárvédelem
augusztus	Állatbarát pedagógusok napja (15) Macska nap (8) Kutyák világnapja (26) évértékelő beszámoló elkészítése

Állatvédelemre nevelés célja:
Segítséget kell adni ahhoz, hogy a gyerekek nevelésekor a szokásrendszer és az életvitel kialakításakor az állatvédelemmel kapcsolatos szempontok, kellő hangsúllyal szerepeljenek. Törekszünk, hogy óvodai nevelésünkben, minél tudatosabban jelenítsük meg az állatvédelmi tartalmakat. A már elkezdett és jól bevált gyakorlatok folytatása fejlesztése, (odúk, madáretetők, madáritatók kihelyezése, természetes anyagok használata, állatasszisztált foglalkozások szervezése stb.), valamint ezek bővítése. Szeretnénk az állatok szeretetét, megvédésére irányuló magatartást alakítani, szemléletformálást elősegíteni, állatbarát, állatvédő életmód iránti igényeiket kialakítani olyan szinten, hogy az természetes legyen az óvodai közösségben, szülői rétegben egyaránt.

A célt megfogalmazva közvetíthetjük az értékeket:

- létezni, vagy birtokolni döntése,
- védtelenek, gyengébbek, kiszolgáltatottak védelme
- állati élet megbecsülésének természetessé válása
- a létezés csodájának elismerése, az állati élet szeretete, tisztelete, megbecsülése, a külső, belső világ összekapcsolása,
- a természet törvényeivel harmonizáló magatartás alkalmazása,
- törekvés a mértékletes, önkorlátozó fogyasztásra,
- a modernizáció és a gazdasági –technikai fejlődés során az állatok életének figyelembevétele, olyan szinten, hogy sem életterük sem testi épségük nem sérülhet a természet erőforrásainak kihasználása által.

Fontos feladatunknak tartjuk:

- a gondolkodásmód, az életmód, a szokásrendszer helyes alakítását, az állatok szeretetére nevelést,
- az elődeink általi társadalmi értékek fejlesztését, és ezeken keresztül a szülők szemléletmódjának alakítását,
- az attitűdformálást, az állatokkal való harmonikus együttélést, mindezt a jeles napokkal is lehet, sőt kell alakítani.
- támogatni a gyermekek kreatív és kritikus gondolkodását,
- megerősíteni az állatvédelem szempontjából pozitív példákat, magatartásformákat,
- illetve saját magunk is ezekben jó példát mutatunk
- állatvédő, állatszerető, tisztelő magatartás természetessé válása

A főbb jeles napokhoz közösségi programok is kapcsolhatók, melyek tovább gazdagítják a gyermekek közösségi élményeit, s ezzel jövőnket érintő dolgokkal foglalkozunk.
A jó kapcsolatok kiépítésére a helyi civil szervezetekkel nagy hangsúly fektetünk, partneri kapcsolatainkat ápoljuk a

- Csanádpalotai Vadász Társasággal,
- Csanádpalotai Horgász Egyesülettel. Már- már hagyománynak számító traktoros kirándulásunkat minden évben a Csanádpalotai Vadász Társasággal közösen

szervezzük meg minden esetben zöld övezetbe a szabad természetbe visszük a gyermekeket.

- A Csanádpalotai Horgász Egyesület jóvoltából minden haltelepítésen lehetőségünk van részt venni a helyi Zápor Horgásztónál.

XI. A programmal kapcsolatos egyéb intézkedések

A Pedagógiai Program módosítása

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

- hatályos jogszabályoknak való megfelelés
- szervezeti átalakítások, intézményfejlesztés
- ha a testület más program bevezetéséről dönt.

A Program nyilvánosságra hozatala:

A Csanádpalotai Napsugár Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programja nyilvános, megtekinthető az óvodákban vagy az intézmény honlapján.

XII. Legitimációs záradék

Az Intézmény OM azonosítója: 201966	Készítette: **Bába Andrásné** főigazgató Ph. **a Nevelőtestület bevonásával** (Nkt. 26. § (1) bekezdése)
Legitimációs eljárás	
A köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 26. § (1) bekezdésében, valamint a 83. § (2) bekezdése g) pontja által felhatalmazva, a Csanádpalotai Napsugár Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai Programját a fenntartó Csanádpalota Városi Önkormányzat 168/2025. (08.13.) számú határozatával jóváhagyta. ..... A fenntartó képviseletében Ph.	
A dokumentum jellege: **Nyilvános** (a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 82. § (3) bekezdése és az Nkt. 26. § (1) bekezdése alapján)	
Hatályos: **2025. szeptember 1.**	Érvényes: **2025. szeptember 1. napjától visszavonásig**
Verziószám: **1/2025**	Készült: **2 példányban** Iktatószám: **52/2025**